

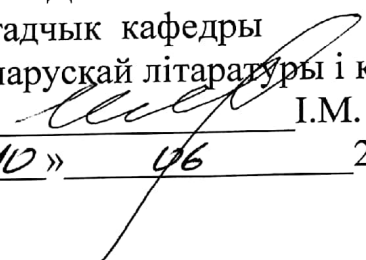
УСТАНОВА АДУКАЦЫІ
«БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ПЕДАГАГІЧНЫ ЎНІВЕРСІТЭТ ІМЯ МАКСІМА
ТАНКА»

Філалагічны факультэт

Кафедра беларускай літаратуры і культуры

УЗГОДНЕНА

Загадчык кафедры
беларускай літаратуры і культуры

І.М. Гоўзіч
« 10 » 06 2016 г.

Рэгістрацыйны № УД – 31-2/308/2016

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНЫ КОМПЛЕКС ПА ВУЧЭБНАЙ ДЫСЦЫПЛІНЕ

ГІСТОРЫЯ БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРАТУРЫ

для спецыяльнасцей 1-02 03 01 Беларуская мова і літаратура; 1-02 03 03
Беларуская мова і літаратура. Запэжная мова (з указаннем мовы)

Складальнікі

Т.У. Ганчарова-Цынкевіч, дацэнт кафедры беларускай літаратуры і культуры,
кандыдат філалагічных навук, дацэнт;

І.М. Гоўзіч, загадчык кафедры беларускай літаратуры і культуры, кандыдат
філалагічных навук, дацэнт;

А.У. Жардзецкая, дацэнт кафедры беларускай літаратуры і культуры, кандыдат
філалагічных навук, дацэнт;

В.І. Козіч, дацэнт кафедры беларускай літаратуры і культуры, кандыдат
філалагічных навук, дацэнт;

С.А. Сычова, старшы выкладчык кафедры беларускай літаратуры і культуры;

Т.М. Тарасава, дацэнт кафедры беларускай літаратуры і культуры, кандыдат
філалагічных навук, дацэнт

Разгледжана і зацверджана

на пасяджэнні Савета БДПУ 24 06 2016 г. пратакол № 10

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Вучэбна-метадычны комплекс па дысцыпліне “Гісторыя беларускай літаратуры” распрацаваны на аснове адукацыйнага стандарта Рэспублікі Беларусь і створанай у адпаведнасці з ім тыпавай праграмы.

Гісторыя беларускай літаратуры аб’ядноўвае вялікі па аб’ёме і няпросты для разумення матэрыял. На сучасным этапе працягваецца пераасэнсаванне мастацкіх з’яў, у актыўны разгляд уключаны многія невядомыя раней творы, як мінулых эпох, так і сучаснасці, выпрацоўваюцца новыя крытэрыі ацэнкі, што і знайшло адлюстраванне ў змесце.

У межах дысцыпліны на I курсе вывучаецца «Літаратура XI–XVIII стагоддзяў», на II–IV курсах вывучаюцца «Літаратура XIX стагоддзя», «Літаратура XX стагоддзя», «Сучасны літаратурны працэс». Такі падзел абумоўлены як гісторыяй народа, так і эвалюцыяй мастацкага мыслення, месцам і роляй прыгожага пісьменства ў грамадскім жыцці.

Вучэбна-метадычным комплексам ставіцца задача засвоіць старажытную пісьменнасць у яе непаўторных праявах, істотных адрозненнях ад літаратуры пазнейшага часу. З улікам апошніх даследаванняў і знаходак істотна пашыраны аб’ём літаратуры XVII–XVIII стагоддзя. Гэты перыяд аўтары лічаць патрэбным вывучаць як асобную частку, што тлумачыцца новым тыпам мыслення і маўлення, адрознымі ад старажытнасці пэтыкай, лексікай, жанравай спецыфікай твораў. Літаратура XIX стагоддзя пачаў з беларускамоўнымі прадстаўлена творамі польска- і рускамоўных аўтараў, якія былі цесна звязаны з Беларуссю, звярталіся да яе мінулага і сучаснасці. Вучэбна-метадычны комплекс дае ўяўленне пра складанасць, шматфарбнасць, рознастайнасць літаратурнага працэсу гэтага гістарычнага перыяду. XX стагоддзю належыць асаблівае месца ў гісторыі нацыянальнага мастацтва ў цэлым і мастацтва слова ў прыватнасці: завяршаецца станаўленне родаў і жанраў літаратуры Новага часу, фарміруецца беларускі стыль, з’яўляюцца творцы, здольныя «гутарку весці» не толькі са сваім народам, а і з усёй чалавечай супольнасцю. Літаратурнае жыццё XX стагоддзя характарызуецца рухомасцю і незакончанасцю працэсаў, адмаўленнем закладзеных пярэднікамі традыцый і вяртаннем да іх, пошукамі новых шляхоў спасціжэння рэчаіснасці. Канец мінулага стагоддзя быў пазначаны важнымі для народа грамадска-палітычнымі падзеямі, зменай пісьменніцкіх пакаленняў і звязаным з гэтым абнаўленнем літаратурных метадаў, стыляў, жанраў, мастацка-вобразнай сістэмы. Вылучаны ў дысцыпліне раздзел «Сучасны літаратурны працэс» аб’ядноўвае мастацкія тэндэнцыі і з’явы канца мінулага і пачатку новага XXI стагоддзя.

Мэта ВМК – забяспечыць выкладанне вучэбнай дысцыпліны “Гісторыя беларускай літаратуры” ў тэарэтыка-практычным плане, праводзіць эфектыўны бягучы і выніковы кантроль ведаў, ажыццяўляць дыягностыку атрыманых уменняў і навыкаў.

ВМК мае наступную структуру: тэарэтычны і практычны раздзелы, раздзел кантролю ведаў, дапаможны раздзел.

Тэарэтычны раздзел утрымлівае лекцыйныя матэрыялы па дысцыпліне, змест якіх адпавядае тыпавой і вучэбным праграмам. У практычным раздзеле змешчаны метадычныя рэкамендацыі для правядзення практычных заняткаў, дзе пазначана мэта вывучэння дысцыпліны, указаны рэкамендаваныя метады і прыёмы навучання і інш.

Раздзел кантролю ведаў утрымлівае матэрыялы, якія дазваляюць вызначыць адпаведнасць вынікаў вучэбнай дзейнасці адукацыйным стандартам: тут змешчаны крытэрыі ацэнкі вынікаў вучэбнай дзейнасці навучэнцаў, пералічаны сродкі дыягностыкі кампетэнцый студэнтаў, дадзены пытанні да экзаменаў і залікаў па дысцыпліне. Дапаможны раздзел уключае ў сябе вучэбна-праграмную дакументацыю (тыпавая і рабочыя праграмы), падрабязны спіс літаратуры.

Для работы з ВМК па дысцыпліне “Гісторыя беларускай літаратуры” рэкамендуюцца наступныя метады і прыёмы навучання:

- вывучэнне тэарэтычнага матэрыялу,
- тлумачэнне,
- эмпірычная гутарка.

I. ТЭАРЭТЫЧНЫ РАЗДЗЕЛ

Тэматыка лекцыйных заняткаў

РАЗДЗЕЛ 1. ЛІТАРАТУРА XI – XVI СТАГОДДЗЯЎ

Тэма 1.1. Літаратура ранняга Сярэднявечча (XI – першая палова XIII стагоддзя)

1.1.1. Крыніцы і паходжанне даўняй літаратуры

1.1.2. Перакладная літаратура

1.1.3. Жанравая сістэма арыгінальнай літаратуры

Тэма 1.2. Літаратура позняга Сярэднявечча (сярэзіна XIII – пачатак XVI стагоддзя)

1.2.1. Станаўленне даўняй літаратуры як нацыянальнай з’явы

1.2.2. Перакладная літаратура

1.2.3. Жанравая сістэма арыгінальнай літаратуры

Тэма 1.3. Літаратура эпохі Адраджэння і Рэфармацыі (XVI стагоддзя)

1.3.1. Адраджэнне ў беларускай культуры і літаратуры

1.3.2. Паэзія эпохі Адраджэння

1.3.3. Рэфармацыйная публіцыстыка

1.3.4. Жанравая сістэма літаратуры эпохі Адраджэння і Рэфармацыі.

РАЗДЗЕЛ 2. ЛІТАРАТУРА XVII – XVIII СТАГОДДЗЯЎ

Тэма 2.1. Літаратура перыяду Барока (канец XVI – 30-я гады XVIII стагоддзя)

2.1.1. Барока ў беларускай літаратуры

2.1.2. Літаратура ранняга Барока (канец XVI – 80-я гады XVII стагоддзя)

2.1.3. Палемічная літаратура перыяду Контррэфармацыі

Тэма 2.2. Літаратура эпохі Асветніцтва (1740-я гады – канец XVIII стагоддзя)

2.2.1. Асветніцтва ў беларускай культуры і літаратуры

2.2.2. Творчасць пісьменнікаў XVIII стагоддзя

РАЗДЗЕЛ 3. ЛІТАРАТУРА XIX СТАГОДДЗЯ

Тэма 3.1. Літаратура першай паловы XIX стагоддзя

3.1.1. Станаўленне і развіццё новай беларускай літаратуры

3.1.2. Ананімная літаратура

3.1.3. Творчасць пісьменнікаў-рамантыкаў

Тэма 3.2. Літаратура другой паловы XIX стагоддзя

3.2.1. Ананімная літаратура

3.2.2. Беларуская літаратурная класіка XIX стагоддзя

3.2.3. Творчасць пісьменнікаў-дэмакратаў

3.2.4. Літаратура мяжы XIX – XX стагоддзяў

РАЗДЗЕЛ 4. ЛІТАРАТУРА XX СТАГОДДЗЯ

Тэма 4.1. Літаратурны працэс першай трэці XX стагоддзя

4.1.1. «Нашаніўскі» перыяд. Агульная характарыстыка

4.1.2. Пісьменнікі-пачынальнікі навейшай літаратуры

Ядвігін Ш.

Цётка (Алаіза Пашкевіч, 1876–1916)

Уладзіслаў Галубок (Уладзіслаў Голуб, 1882–1937)

Францішак Аляхновіч (1883–1944)

Вацлаў Ластоўскі (1883–1938)

Змітрок Бядуля (Самуіл Плаўнік, 1886–1941)

Алесь Гарун (Аляксандр Прушынскі, 1887–1920)

Цішка Гартны (Зміцер Жылуновіч, 1887–1937)

Уклад у развіццё паэзіі, прозы, драматургіі, крытыкі і літаратуразнаўства
Каруся Каганца, Гальяша Леўчыка, Казіміра Сваяка, Зоські Верас, Алесь Гурло,
Канстанцыі Буйло, Антона Навіны, Сяргея Палуяна

4.1.3. Творчасць пісьменнікаў-класікаў

Янка Купала (Іван Луцэвіч, 1882–1942)

Якуб Колас (Канстанцін Міцкевіч, 1882–1956)

Максім Багдановіч (1891–1917)

Максім Гарэцкі (1893–1938)

4.1.4. Літаратурна-грамадскі рух 1920-х – пачатку 1930-х гадоў

4.1.5. Творчасць пісьменнікаў «Маладняка» і «Узвышша»

Андрэй Мрый (Андрэй Шашалевіч, 1895–1943)

Міхась Чарот (Міхась Кудзелька, 1895–1937)

Уладзімір Жылка (1900–1933)

Уладзімір Дубоўка (1900–1976)

Міхась Зарэцкі (Міхась Касцялкоў, 1901–1937)

Язэп Пушча (Іосіф Плашчынскі, 1902–1964)

Тэма 4. 2. Літаратурны працэс 1930-х – сярэдзіны 1950-х гадоў

4.2.1. Літаратурна-грамадскае жыццё 1930-х гадоў. Развіццё прозы, паэзіі, драматургіі

Кандрат Крэпль (Кандрат Атраховіч, 1896–1991)

Міхась Лынькоў (1899–1975)

Кузьма Чорны (Мікалай Раманоўскі, 1900–1944)

4.2.2. Літаратура Заходняй Беларусі

4.2.3. Літаратура перыяду Вялікай Айчыннай вайны

4.2.4. Літаратура першага пасляваеннага дзесяцігоддзя (1946–1956)

4.2.5. Паэты-класікі савецкага перыяду

Пятрусь Броўка (1905–1980)

Максім Танк (1912–1995)

Аркадзь Куляшоў (1914–1978)

Пімен Панчанка (1917–1995)

Тэма 4. 3. Літаратурны працэс другой паловы XX стагоддзя

4.3.1 Літаратура канца 1950–1960-х гадоў

4.3.2. Літаратурны працэс 1970-х – сярэдзіны 1980-х гадоў

4.3.3. Творчасць пісьменнікаў франтавога пакалення

Янка Брыль (1917–2006)

Андрэй Макаёнак (1920–1982)

Іван Мележ (1921–1976)

Іван Шамякін (1921–2004)

Васіль Быкаў (1924–2003)

Іван Навуменка (1925–2006)

Алесь Адамовіч (1927–1994)

4.3.4. Творчасць пісьменнікаў філалагічнага пакалення

Уладзімір Караткевіч (1930–1984)

Ніл Гілевіч (нар. у 1931 г.)

Іван Пташнікаў (нар. у 1932 г.)

Вячаслаў Адамчык (1933–2001)

Іван Чыгрынаў (1934–1996)

Рыгор Барадулін (1935–2014)

Васіль Зуёнак (нар. у 1935 г.)

Янка Сіпакоў (1936–2011)

Міхась Стральцоў (1937–1987)

РАЗДЗЕЛ 5. СУЧАСНЫ ЛІТАРАТУРНЫ ПРАЦЭС

Тэма 5.1. Сацыякультурная сітуацыя другой паловы 1980-х – пачатку 1990-х гадоў

Тэма 5.2. Творчыя індывідуальнасці пісьменнікаў-сямідзесятнікаў

Віктар Казько (нар. у 1940 г.)

Юры Станкевіч (нар. у 1945 г.)

Алесь Разанаў (нар. у 1947 г.)

Алесь Жук (нар. у 1947 г.)

Георгій Марчук (нар. у 1947 г.)

Васіль Гігевіч (нар. у 1947 г.)

Яўгенія Янішчыц (1948–1988)

Аляксей Дудараў (нар. у 1950 г.)

Тэма 5.3. Тэндэнцыі літаратурнага развіцця другой паловы 1990-х – пачатку 2010-х гадоў

Тэма 5.4. Творчасць прадстаўнікоў пакалення «тутэйшых»

Уладзімір Бутрамееў (нар. у 1953 г.)

Алесь Пісьмянкоў (1957–2004)

Леанід Дранько-Майсюк (нар. у 1957 г.)

Анатоль Сыс (1959–2005)

Алесь Наварыч (нар. у 1960 г.)

Андрэй Федарэнка (нар. у 1964 г.)

МАТЭРЫЯЛЫ ДЛЯ ТЭАРЭТЫЧНАГА ВЫВУЧЭННЯ ДЫСЦЫПЛІНЫ

РАЗДЗЕЛ 1. ЛІТАРАТУРА XI–XVI СТАГОДДЗЯЎ

Тэма 1.1. Літаратура ранняга Сярэднявечча (XI–першая палова XIII стагоддзя)

II. ПРАКТЫЧНЫ РАЗДЗЕЛ

МЕТАДЫЧНЫЯ РЕКАМЕНДАЦЫІ ДЛЯ ПРАВЯДЗЕННЯ ПРАКТЫЧНЫХ ЗАНЯТКАЎ

Мэта – навучыць студэнтаў

У выніку вывучэння дысцыпліны студэнт павінен
ведаць:

умець:

Рэкамендаваныя метады і прыёмы навучання: тлумачэнне, эмпірычная гутарка,.

Матэрыяльна-тэхнічная база для правядзення практычных заняткаў –

Завочнае addзіленне

1. Мастацкія асаблівасці «Слова пра паход Ігара»

1. Кампазіцыя Слова.
2. Праблема жанра Слова.
3. Праблема аўтарства Слова.
4. Кантраст як аснова вобразнай сістэмы Слова.
5. Моўна-стылёвыя асаблівасці Слова.
6. Пераклады Слова на сучасную беларускую мову.
7. Слова ў літаратуры, мастацтве, навуцы.

2. Ідэйна-мастацкія асаблівасці творчай спадчыны Францыска Скарыны

1. Лёс Францыска Скарыны.
2. Гуманістычная накіраванасць творчасці Францыска Скарыны.
3. Творы Францыска Скарыны.

3. Мікола Гусоўскі. Паэма «Песня пра зубра»

1. Гісторыя напісання і літаратурнае жыццё твора.
2. Жанравая спецыфіка, кампазіцыя і структура «Песні пра зубра». Вобраз аўтара ў паэме.
3. Асноўныя вобразы, праблемы і ідэі твора: праблема свабоды мастака і мастацтва, вобраз зубра і праблема трагічнага ў паэме, вобраз Вялікага князя Літоўскага Вітаўта як ідэал дзяржаўнага ўладара.
4. Тэма вайны і міру, жыцця і смерці, нацыянальнага Адраджэння як цэнтральныя праблемы паэмы.

4. *Драматургічнае майстэрства Вінцэнта Дуніна-Марцінкевіча*

1. П'еса «Пінская шляхта». Час напісання і час з'яўлення ў друку.
2. Шляхта і царскае чыноўніцтва ў паказе драматурга.
3. Крытычны пафас твора.
4. Змест, вобразы, наватарства праблематыкі, мастацкія асаблівасці п'есы «Залёты».

5. *Тэмы, матывы, стылёвая адметнасць паэзіі Францішка Багушэвіча*

1. Выявы патрыятызму, «тутэйшасці» ў лірычнага героя зборніка «Дудка беларуская» («Хрэсьбіны Мацюка», «Мая хата» і інш.).
2. Усведамленне Ф.Багушэвічам сацыяльнай няроўнасці («Бог не роўна дзеле», «Дурны мужык, як варона», інш.).
3. Лірызм вершаў Сымона Рэўкі з-пад Барысава (зборнік «Смык беларускі»).
4. Паказ мужыцкага гора і галечы, нянавісці мужыка да пана ў вершах зборніка «Смык беларускі».
5. Маральны кодэкс Ф. Багушэвіча («Ахвяра»).
6. Мацей Бурачок і Сымон Рэўка з-пад Барысава – уяўныя аўтары кніг Ф. Багушэвіча.
7. Жанравыя, моўна-стылёвыя асаблівасці вершаў.

6. *Мастацкі свет паэзіі Янкі Купалы*

1. Творчая эвалюцыя паэта ў зборніках «Жалейка», «Гусляр», «Шляхам жыцця». Тэмы, матывы, вобразы, мастацкія асаблівасці лірыкі.
2. Спецыфіка купалаўскага рамантызму. Раннія паэмы («Зімою», «Нікому», «Адплата кахання»).
3. Наватарская сутнасць драматычных паэм «Адвечная песня», «Сон на кургане», іх гісторыка-літаратурнае значэнне. Сувязь твораў з асноўнымі матывамі лірыкі.
4. Рамантычныя паэмы Я. Купалы: характары герояў, прырода канфлікту, мастацка-вобразная сістэма твораў. Праблемы духоўнага абуджэння народа ў паэмах «На Кудцю», «На Дзяды». Арыгінальнасць зместу і формы паэмы «Яна і я».

7. *Янка Купала – драматург*

1. Майстэрства Купалы-драматурга.
2. Сцэнічны лёс камедыі «Паўлінка», прататыпы герояў.
3. Рэалістычна-бытавы і ўмоўна-рамантычны планы дзеяння, вобразы-сімвалы ў драме «Раскіданае гняздо». П'еса Я.Купалы ў кантэксце беларускай літаратуры аб «раскіданых гнёздах».
4. Час і месца дзеяння ў п'есе «Тутэйшыя». Сістэма вобразаў. Акцэнтацыя ўвагі на трагедыі «тутэйшасці».

8. *Лірыка і паэтычны эпас Якуба Коласа*

1. Зборнік паэзіі «Песні-жальбы»: дамінантныя вобразы, матывы, танальнасць кнігі.

2. Мастацкае спасціжэнне паэтам рэалій рэвалюцыйнай эпохі («Да працы!», «Покліч»). Роздум аб лёсе народа і Радзімы («Беларускаму люду», «На чужыне», «Крыж», «Цені-страхі», «Звон шыбаў»).

3. Паэма «Новая зямля». Праблема зямлі і волі. Жанравая прырода паэмы. «Новая зямля» ў крытыцы і літаратуразнаўстве. Твор Я. Коласа і сучаснасць.

4. Паэма «Сымон-музыка». Аўтарскія рэдакцыі. Канцэпцыя мастака і мастацтва. Адметнасць кампазіцыі. Роля лірычных адступленняў і ўстаўных навел.

9. Мастацкі свет прозы Якуба Коласа

1. Праблематыка, жанрава-стылёвыя асаблівасці апавяданняў. Эвалюцыя і адметнасць коласаўскага псіхалагізму («Васіль Чурчэла», «Нёманаў дар», «Малады дубок», інш.).

2. Зборнік «Казкі жыцця». Фальклорныя і літаратурныя вытокі твораў, арыгінальнасць жанравай формы, філасофска-сацыяльны змест («Жывая вада», «Хмарка», «Стары лес», «Балотны агонь», «Курган» і інш.).

3. Апавяданні Я. Коласа 1920-х гадоў («Сяргей Карага», «Крывавы вір», «Туды, на Нёман!», «Балаховец»).

4. Трылогія «На ростанях». Гісторыя напісання. Аўтабіяграфізм. Уплыў агульнай атмасферы часу на заключную частку твора. Лабановіч як прадстаўнік перадавой інтэлігенцыі, пошук і шляхоў да народа. Высокая культура псіхааналізу, філасофскія адступленні ў трылогіі.

10. Зборнік Максіма Багдановіча «Вянок»

1. Творчая гісторыя зборніка «Вянок», першае і наступныя яго выданні.

2. Ідэйна-мастацкае адзінства, лірычныя сюжэты цыклаў і ўсёй кнігі.

3. Паэтычнае майстэрства аўтара.

4. пейзажная і інтымная лірыка.

5. М. Багдановіч як пачынальнік філасофскай плыні ў беларускай паэзіі («Жывеш не вечна, чалавек...», «С.Е. Палуяну», «Я хацеў бы спаткацца з Вамі на вуліцы...»).

6. Узмацненне грамадзянскага і патрыятычнага пафасу на заключным этапе творчасці («Беларусь, твой народ дачакаецца...», «Ты не згаснеш, ясная зараначка...», «Пагоня»).

7. Праблема «красы», вобраз мадонны як увасабленне духоўнай прыгажосці ў творах пісьменніка.

8. Узбагачэнне нацыянальнай паэзіі класічнымі жанрамі, новымі рытмічнымі і страфічнымі формамі.

11. Тэматычнае і жанрава-стылёвае багацце прозы Максіма Гарэцкага

1. Жанравая і тэматычная разнастайнасць апавяданняў са зборніка «Рунь».

2. Філасофская праблематыка аповесці «Меланхолія». Характар светаадчування, духоўныя пошукі Лявона Задумы. Асаблівасці кампазіцыі.

3. Падзеі Першай сусветнай вайны ў асэнсаванні М. Гарэцкім. Гуманістычная пазіцыя аўтара.

4. Паслярэвалюцыйныя падзеі ў адлюстраванні М. Гарэцкім (апавесць «Дзве душы»). Інтэлігент Абдзіраловіч і яго пазіцыя. Вобразы прадстаўнікоў розных грамадска-палітычных арыентацый.

12. *Жыццёвы і творчы шлях Міхася Чарота*

1. Жыццёвы і творчы шлях.

2. Месца М. Чарота ў літаратурным працэсе 1920-х гадоў.

3. Вызначальныя рысы паэзіі.

4. Вобраз рэвалюцыі ў зборніку «Завіруха».

5. Ліра-эпас пісьменніка. Паэма «Босыя на вогнішчы». Сімволіка вобразаў, розныя трактоўкі «босых» (У. Ігнатоўскі, З. Жылуновіч, І. Багдановіч).

6. Жанравая разнастайнасць прозы. Гуманістычны пафас твораў пра лёс прадстаўнікоў старога свету («Галя», «Талачка-шкраб-лачка»).

7. П'есы для дзяцей.

8. Драма «На Купалле».

9. Традыцыі В. Дуніна-Марцінкевіча і Я. Купалы ў камедыі-вадэвілі «Мікітаў лапаць».

10. Апошні верш М. Чарота.

13. «Маладнякоўскі» і «ўзвышанскі» перыяды ў творчасці Язэпа Пушчы

1. Адметнасць «маладнякоўскіх» зборнікаў паэта: пафаснасць, каларытнасць вобразаў (зб. «Ганіца рыкае», «Vita»).

2. Ускладненне вобразнай сістэмы «ўзвышанскага» перыяду: падтэкст, умоўнасць, сімволіка (цыклы «Асеннія песні», «Лісты да сабакі»).

3. Роздум пісьменніка над нядаўнім мінулым і сучаснасцю ў паэмах «Песня вайны», «Цень Консула», «Сады вятроў», тэма мастака і мастацтва ў творах.

4. Рэалістычны і сімвалічны планы прачытання паэм «Песня вайны», «Цень Консула». Архітэктоніка твораў.

14. *Кузьма Чорны – раманіст*

1. Нараджэнне задумы раманняга цыклу.

2. Раман «Трэцяе пакаленне».

3. Раманы ваеннага часу («Пошукі будучыні», «Млечны шлях», «Вялікі дзень»).

4. Паказ у раманах трагічных калізій гістарычнага лёсу народа, вызначальных рыс характару беларуса: любоў да роднай зямлі, сумленнасць, спагадлівасць, вальналюбства, і інш. (вобразы Нявады, Кастуся Лукашэвіча, Сымона Ракуцькі, Мікалая Сямагі, Уладзіміра Ярмаліцкага, Максіма Астаповіча).

5. Выяўленне сутнасці філасофіі і ідэалогіі фашызму (вобразы малодшага Густава Шрэдера, Адама Блецькі, Тоўхарта).

6. Філасофскі і сімвалічны змест вобразаў *Вялікага скрыжавання, Млечнага шляху, Вялікага Злодзея, украдзенага маленства, золата.*

7. А. Адамовіч пра месца раманаў Чорнага ў нацыянальнай «ваеннай» прозе.

8. Незавершаныя творы пісьменніка.

15. *Аналіз кніг Максіма Танка «Збор калосся», «Мой каўчэг», «Errata»*

1. Сімволіка назваў апошніх кніг «Збор калосся», «Мой каўчэг», «Errata». Вызначальныя рысы паэзіі М. Танка.

2. Светаадчуванне паэта ў апошнія гады жыцця. Танальнасць кніг. Роздум пісьменніка над часам, чалавечымі дзеямі, уласным лёсам.

3. Лірыка М. Танка ў сацыякультурным кантэксце 1980-90-х гг.

4. Прыёмы і сродкі лірычнага самавыяўлення паэта.

16. «Палеская хроніка» Івана Мележа

1. Задума «Палескай хронікі» і яе ўвасабленне.

2. Паказ трагедыі селяніна-гаспадара.

3. Вобразы кіраўнікоў (Апейка, Башлыкоў, Міканор, Дубадзел). Сучаснае прачытанне вобраза Апейкі.

4. Параўнальная характарыстыка вобразаў Басіля Дзятла і Халімона Глушака. Пераасэнсаванне вобраза кулака.

17. *Раман Уладзіміра Караткевіча «Каласы пад сярпом тваім»*

1. Праблематыка рамана «Каласы пад сярпом тваім». Сімволіка назвы.

2. Народ і шляхта ў паказе пісьменніка.

3. Вобразы рэальных гісторычных асоб у рамане.

4. Стыль У. Караткевіча.

5. Традыцыі У. Караткевіча ў сучаснай беларускай літаратуры.

18. *Творчы партрэт Леаніда Дранько-Майсюка*

1. Вобраз перся-вандроўніка ў зборніку «Акропаль».

2. Свядомае сцвярдженне ідэі «мастацтва для мастацтва», арыентацыя на красу, прыгажосць свету і чалавека, чалавечых узаемаадносін.

3. Глыбокі псіхалагізм інтымнай лірыкі.

4. Цыкл вершаў «Маёй цудоўнай А.»

19. *Мастацкі свет прозы Андрэя Федарэнкі*

1. Карціны вясковага жыцця ў творах А. Федарэнкі. Вобраз інтэлігента-адраджэнца ў апавесці «Вёска».

2. Экалагічная тэматыка твораў А. Федарэнкі.

3. Надзённыя канфлікты жыцця, спецыфіка іх вырашэння ў творах А. Федарэнкі («Багаты кватарант»).

Дзённае аддзяленне

1. Летапісанне ранняга Сярэднявечча пра Беларусь

1. «Аповесць мінулых гадоў». Састаў, рэдакцыі, крыніцы. Ідэйна-мастацкія своеасаблівасці твора. Беларускія матывы ў старажытным помніку (князь Рагвалод, яго дачка Рагнеда, Брачыслаў і яго сын Усяслаў Чарадзей). Першыя князі Русі і этнічнай тэрыторыі Беларусі. Ацэнка дзеянняў Вольгі, Святаславы, Уладзіміра, Яраслава Мудрага і тураўскага князя Святаполка па хрысціянізацыі Русі ў творы.

2. Аповесць пра Уладзіміра і Рагнеду.
3. Аповесць пра Усяслава Полацкага.
4. Аповесць пра цудоўнае здарэнне ў Полацку.
5. Старонкі Полацкага летапісу.

2. Мастацкія асаблівасці «Слова пра паход Ігара»

1. Кампазіцыя Слова.
2. Праблема жанра Слова.
3. Праблема аўтарства Слова.
4. Кантраст як аснова вобразнай сістэмы Слова.
5. Моўна-стылёвыя асаблівасці Слова.
6. Дыялагічнасць Слова.
7. Пераклады Слова на сучасную беларускую мову.
8. Слова ў літаратуры, мастацтве, навуцы.

3. Беларускія летапісы і іх культурна-гістарычнае значэнне

1. Беларуская-літоўскае летапісанне і яго роля ў станаўленні нацыянальнай самасвядомасці.

2. Асноўныя напрамкі развіцця жанравай формы гістарычнай літаратуры.

4. Ідэйна-мастацкія асаблівасці творчай спадчыны Францыска Скарыны

1. Лёс Францыска Скарыны.
2. Гуманістычная накіраванасць творчасці Францыска Скарыны.
3. Творы Францыска Скарыны.

5. Мікола Гусоўскі. Паэма «Песня пра зубра»

1. Гісторыя напісання і літаратурнае жыццё твора.
2. Жанравая спецыфіка, кампазіцыя і структура «Песні пра зубра».
3. Вобраз аўтара ў паэме.
4. Асноўныя вобразы, праблемы і ідэі твора: праблема свабоды мастака і мастацтва, вобраз зубра і праблема трагічнага ў паэме, вобраз Вялікага князя Літоўскага Вітаўта як ідэал дзяржаўнага ўладара.

5. Тэма вайны і міру, жыцця і смерці, нацыянальнага Адраджэння як цэнтральныя праблемы паэмы.

6. Ідэі гуманізму і Рэфармацыі ў публіцыстыцы XVI ст.

1. Сымон Будны (каля 1530–1593). Лёс, філасофскія і багаслоўскія погляды, грамадская і асветніцкая дзейнасць. «Прысвячэнне і прадмова да Катэхізіса».
2. Васіль Цяпінскі (каля 1540–пасля 1603). Звесткі пра жыццё і дзейнасць. «Прадмова да Евангелля». Ідэяна-мастацкія асаблівасці твора.
3. Андрэй Волан (1530–1610). «Да палякаў і да ліцвінаў»: сцвярджэнне ідэй незалежнасці Беларусі і ўвасабленне патрыятычных настрояў перадавой беларускай шляхты. «Пра дзяржаўнага мужа і яго асабістыя дабрачыннасці».
4. Леў Сапега (1557–1633): гуманістычныя погляды і ідэалы. «Статут Вялікага княства Літоўскага» 1588 г. як помнік прававога пісьменства, юрыдычнай і публіцыстычнай думкі.

7. Развіццё мастацка-выяўленчых сродкаў у беларускай гістарыяграфіі XVI ст.

1. «Хроніка Вялікага княства Літоўскага і Жамойцкага» (Беларускі II летапіс). Творчая задума аўтараў, новая канцэпцыя гісторыі, спроба пераадолець традыцыі ранейшага ўсходнеславянскага летапісання.
2. «Хроніка Быхаўца» (Беларускі III летапіс) – шэдэўр даўняй беларускай літаратуры. Складовыя часткі, гістарычныя і літаратурныя крыніцы твора.

8. Творы беларускай літаратуры XVI ст.

1. «Допісы» Ф.-С. Кміты-Чарнебыльскага: моўна-стылістычная адметнасць; узнікненне аўтабіяграфічнай тэматыкі.
2. «Перагрынацыя» М.-К. Радзівіла Сіроткі: рэнесансавы ідэал чалавека.
3. Дыярыуш Фёдора Булашоўскага.
4. Эпісталаграфія.
5. «Цімон Гардзілюд» Каспара Пянткоўскага.

9. Літаратура ранняга Барока (канец XVI–80-я гады XVII ст.)

1. Новаціцінская паэзія. Саламон Рысінскі, Ян Радван.
2. Польскамоўная паэзія. Ян Бенядыкт Пратасовіч. Паэма «Вынаходнікі рэчаў» (1608). Тамаш Яўлевіч (канец XVI–пасля 1632). «Лабірынт», рэнесансаво-асветніцкія тэндэнцыі ў творы.
3. Беларускаямоўная паэзія. Жанрава-тэматычныя разнавіднасці беларускай сілабічнай паэзіі XVII ст.
4. «Лямант на смерць Лявонція Карповіча». Асаблівасці кампазіцыі, «паўсвецкі» змест. «Надгробак айцу Афанасію Філіповічу» (пасля 1648). Барокавая патэтыка, вобраз ігумена берасцейскага.
5. Лаўрэнцій Зізаній (?–каля 1634). «Грамматика», «Стихи къ младенцем...», «Типограф младенцем», «Епиграмма на Грамматику», «О метре и рифме».
6. Ян Казімір Пашкевіч. «Пол(ь)ска квітнет лациною...». Услаўленне беларускай мовы ў творы.

10. Ідэйна-мастацкія асаблівасці творчасці Сімяона Полацкага

1. Беларускі перыяд творчасці, станаўленне паэтычнага майстэрства.
2. «Стихи утешные к лицу единому»: жартоўна-сатырычны змест.
3. Астралагічная, дыдактычная, прыродазнаўчая тэматыка ў паэтычнай рыфмалогіі вершапісца.
4. Маскоўскі перыяд творчасці, развіццё майстэрства сілабічнага вершаскладання.

11. Мемуарыстыка XVII стагоддзя

1. Летапісанне. «Баркулабаўскі летапіс»: спалучэнне аўтабіяграфічнага і гістарычнага, адметнасці твора.
2. Іосіф Будзіла. «Гісторыя Ілжэдзімтрыя».
3. Сямейная хроніка Маскевічаў. Літаратурныя традыцыі, вобразы аўтараў, адносіны да наваколля, карціны ваеннага ліхалецця ў творах.
4. Афанасій Філіповіч (каля 1597–1648). «Дыярыуш»: вобраз аўтара, жанравы сінкрэтызм твора.

12. Адлюстраванне сацыяльных супярэчнасцей у парадыйна-сатырычнай прозе

1. «Прамова Мялешкі» і народная смежавая культура.
2. Крытыка парадкаў у Рэчы Паспалітай у «Лісце да Абуховіча».

13. Ідэйна-мастацкія асаблівасці беларускай публіцыстыкі XVII ст.

1. Лявонцій Карповіч. «Казанне на Ператварэнне». «Казанне перад Раством». Асаблівасці архітэктонікі.
2. Мялецый Смятрыцкі. «Казань на пахаванне Лявонція Карповіча». Антытэза і кантраст як аснова вобразнай сістэмы Казаня.
3. Царкоўна-палемічная публіцыстыка. Перыядызацыя развіцця царкоўна-палемічнай літаратуры.
4. Іпацый Пацей: пераклады, казані, трактаты, вершы.. «Унія» як праграмны твор беларускага уніяцтва.
5. Антыклірыкальная публіцыстыка.

14. Ідэйна-мастацкія асаблівасці беларускай паэзіі

1. Духоўная паэзія. Андрэй Белабоцкі. «Пентатэугум». Мастацкія асаблівасці, элементы сацыяльнай крытыкі.
2. Свецкая паэзія. Жанрава-тэматычныя разнавіднасці беларускай паэзіі XVIII ст. «Куды толькі ні пайду, нідзе шчасця не знайду...», «Хадзіў казак у чужыя строны...».
3. Ананімныя зборнікі: Аршанскі, Варшаўскі, Курніцкі, Маскоўскія. Тэма кахання ў вершах.
4. «Звярыныя гратэскі» Дамініка Рудніцкага, алегарычная сістэма вобразаў.

15. Ідэйна-мастацкія асаблівасці беларускай прозы XVIII ст.

1. Гістарычная проза. «Магілёўская хроніка»: традыцыі ўсходне-славянскага летапісання і асаблівасці новага разумення гістарычных падзей.
2. Аўтабіяграфічная проза. «Дыярыушы» М.-К.Радзівіла Рыбанькі і К.-С.Завішы: вобразы аўтараў.
3. Сатырычная проза. «Прамова русіна», «Прамова русіна аб нараджэнні Хрыста»: палемічныя і антыклірыкальныя матывы ў творах.

16. Развіццё нацыянальных традыцый і драматургічнага майстэрства ў літаратуры першай паловы XVIII ст.

1. Інтэрмедыі да драм Мітрафана Даўгалеўскага «Камічная дзея», «Уладатворны воблік», Георгія Каніскага «Уваскрэсенне мёртвых».
2. Інтэрмедыя да драмы «Стэфанотакас», адлюстраванне гістарычных і рэлігійных супярэчнасцей.
3. Індывідуалізацыя герояў і матывы сацыяльнага пратэсту ў інтэрмедыях «Селянін у касцёле» і «Селянін на споведзі».
4. Узнікненне беларускай камедыі. «Вакханалія» – камедыя сітуацый. Сувязь твора з інтэрмедыяй.

17. Літаратура эпохі Асветніцтва: агляд

1. Праблема пераходу да беларускай літаратуры Новага часу.
2. Станаўленне свецкай сістэмы духоўных каштоўнасцей.
3. Асветніцкі рацыяналізм і гуманізм.
4. Жанравая сістэма літаратуры Асветніцтва. Асаблівае месца паэзіі і драматургіі ў літаратурным працэсе.
5. Асветніцкі рэалізм, класіцызм, элементы сентыменталізму ў літаратуры.

18. Ідэйна-мастацкія асаблівасці беларускай паэзіі эпохі Асветніцтва

1. Адлюстраванне сялянскага жыцця ў «Калядках».
2. Перажэнсаванне і секулярызацыя біблейскай гісторыі ў вершы «У Бэтлееме, убогім доме...» і інш.
3. Узмацненне вольналюбівых, антыпрыгонніцкіх матываў, нацыянальна-вызваленчыя ідэі ў вершы «Песня беларускіх жаўнераў 1794 года». «Всем многі век у новай хаце» І.Храптовіча: злучэнне традыцый народнай і асветніцкай паэзіі, элементы лірызму.
4. Францішка Уршуля Радзівіл. Вершы «Ліст да мужа», «Апісанне персяў жаночых».
5. Творчасць І. Сакоўскага: асветніцкія ідэі, класіцысцкая паэтыка вершаў, плён узаемадзеяння з рускай літаратурай.
6. Міхаіл Карыцкі: біяграфічныя звесткі, шматжанравы характар творчасці.

19. Адлюстраванне асветніцкіх ідэй у прозе і публіцыстыцы

1. «Авантуры майго жыцця» Саламеі Пільштыновай-Русецкай.

2. Беларуская польскамоўная «Gazeta Grodzieńska»; адлюстраванне беларускага жыцця ў польскіх часопісах «Варшаўскія прывілейныя навіны» і «Варшаўскі кур'ер»; літаратурная дзейнасць Ф. Багамольца.

3. Вершаваны «Ліст да народа» ў зборніку «Слонімскага грамадзяніна».

20. Творчыя здабыткі беларускай літаратуры эпохі Асветніцтва

1. Творчасць Ф. Карпінскага, Ф. Князьніна, С. Богуша-Сестранцэвіча, І. Быкоўскага.

2. Сацыяльнае і нацыянальнае ў літаратуры.

21. Развіццё беларускай драматургіі

1. Школьны, прыдворны, аматарскі і народны тэатры ў Беларусі.

2. Батлейка.

3. Эстэтыка класіцызму і фарміраванне драматычных жанраў літаратуры Новага часу.

22. Уклад у станаўленне і развіццё новай беларускай літаратуры Ігната Ходзькі і Тамаша Зана

1. Ігнат Ходзька Жыццё. Творчы шлях.

2. Празаічныя цыклы «Літоўскія абразкі», «Літоўскія паданні».

3. Карціны беларускага жыцця ў апавесці «Успаміны квестара». Арыгінальнасць формы твора. Вобраз Міхала Лаўрыновіча.

4. Тамаш Зан. Факты біяграфіі.

5. Народная аснова камедыі «Грэцкія піражкі», паэмы «Табакерка».

6. Цікавасць да элементаў фантастыкі, дэманалогіі ў баладах («Свіцязь-возера», «Цыганка», інш.).

7. Тэматычны змест, жанравыя формы лірыкі Т. Зана..

23. Ананімная паэма «Энеіда наываварат»

1. Праблема аўтарства.

2. Ідэйны змест паэмы.

3. Беларуская «Энеіда» ў кантэксце парадыйных твораў на паэму Вяргілія.

4. Сродкі стварэння камічнага эфекту.

5. Асаблівасці мовы.

24. Творчая індывідуальнасць Яна Чачота

1. Зварот да гісторыі ВКЛ у цыкле «Спевы пра даўніх ліцвінаў да 1434 года».

2. Маральна-дыдактычныя тэндэнцыі ў вершах на беларускай мове («Да мілых мужычкоў», «Покуль сонца ўзыдзе...», «Нашто нам дым выядае вочкі», інш.).

3. Зборнікі «Песенькі вясковыя з-над Нёмна і Дзвіны».

25. Кніга Яна Баршчэўскага «Шляхціц Завальня, або Беларусь у фантастычных апавяданнях»

1. Адметнасць кампазіцыі кнігі.
2. Вобразы шляхціца Завальні і героя-апавядальніка.
3. Паказ Беларусі як самабытнага краю з адметнай духоўнай культурай.
4. Фальклорна-міфалагічныя матывы і вобразы ў творах, іх аўтарская інтэрпрэтацыя.
5. Праблемна-тэматычная, кампазіцыйная, мастацка-вобразная блізкасць аповесці «Драўляны дзядок і кабета Інсекта» да галоўнага твора пісьменніка.
6. Ідэя служэння Бацькаўшчыне ў аповесці «Душа не ў сваім целе».

26. Адметнасць творчасці Адама Міцкевіча

1. Гісторыя напісання, кампазіцыя драматычнай паэмы «Дзяды».
2. Алегарычны змест пачатковай (другой) часткі твора.
3. Біяграфічныя моманты, вобразы сяброў маладосці ў паэме.
4. Сувязь твора з рэальнымі падзеямі 1820–1830-х гадоў.
5. Вобраз рамантычнага бунтара Густава-Котляра.
6. «Пан Тадэвуш» як энцыклапедыя жыцця беларускай шляхты к. XVIII – п. XIX стагоддзяў. Патрыятычная ідэя твора.
7. Рэалістычныя тэндэнцыі ў паэме.
8. Тыпалагічныя сувязі «Пана Тадэвуша» з «Новай зямлёй» Я. Коласа.

27. Тэматычная разнастайнасць прозы Юзафа Ігнацыя Крашэўскага

1. Ідэя маральнага ўдасканалення грамадства ў «вясковых» аповесцях «Хата за вёскай», «Улляна», «Астап Бандарчук», «На Палессі» і інш.
2. Выявы рэалістычнага паказу жыцця ў творах.
3. Вобразы ліцвінаў у «замежных» творах («Графіня Козель», «Бруль», «З гісторыі сямігадовай вайны»).

28. Творчасць Паўлюка Багрыма і Адама Плуга

1. Верш Паўлюка Багрыма «Зайграй, зайграй, хлопча малы...». Трагізм светаадчування лірычнага героя.
2. Канфлікт свабоды і няволі як рамантычная дамінанта верша.
3. Фальклорныя матывы і вобразы.
4. Мастацкі вобраз Літвы-Беларусі ў паэме Адама Плуга «Заклятыя скарбы».
5. Апавяданне на роднай мове «Кручаная баба».

29. Паэма «Тарас на Парнасе»

1. Версія аўтарства. Меркаванні і аргументы даследчыкаў наконт аўтарства Канстанціна Вераніцына.
2. Ідэйны змест, жанравая адметнасць паэмы.
3. Цесная сувязь твора з літаратурным жыццём свайго часу.
4. Спалучэнне рэальна-бытавога і ўмоўна-фантастычнага планаў.

5. Дэмакратызм аўтара ў паказе селяніна.
6. Сімвалічны змест узыходжання Тараса на гару.
7. Моўна-стылёвыя асаблівасці паэмы.

30. *Драматургічнае майстэрства Вінцэнта Дуніна-Марцінкевіча*

1. П'еса «Пінская шляхта». Час напісання і час з'яўлення ў друку.
2. Шляхта і царскае чыноўніцтва ў паказе драматурга.
3. Крытычны пафас твора.
4. Змест, вобразы, наватарства праблематыкі, мастацкія асаблівасці п'есы «Залёты».

31. *Тэмы, матывы, стылёвая адметнасць паэзіі Францішка Багушэвіча*

1. Выявы патрыятызму, «тутэйшасці» ў лірычнага героя зборніка «Дудка беларуская» («Хрэсьбіны Мацюка», «Мая хата» і інш.).
2. Усведамленне Ф.Багушэвічам сацыяльнай няроўнасці («Бог не роўна дзеле», «Дурны мужык, як варона», інш.).
3. Лірызм вершаў Сымона Рэўкі з-пад Барысава (зборнік «Смык беларускі»).
4. Паказ мужыцкага гора і галечы, нянавісці мужыка да пана ў вершах зборніка «Смык беларускі». Маральны кодэкс Ф. Багушэвіча («Ахвяра»).
5. Мацей Бурачок і Сымон Рэўка з-пад Барысава – уяўныя аўтары кніг Ф. Багушэвіча.
6. Жанравыя, моўна-стылёвыя асаблівасці вершаў.

32. *Мастацкі свет Уладзіслава Сыракомлі*

1. «Хадыка»: вершаваная «гутарка з палескай мінуўшчыны». Эвалюцыя характару героя.
2. Пастаноўка аўтарам філасофскіх, сацыяльных, маральна-этычных праблем. Элементы фальклору ў творы.
3. Праблемнасць і стылёвае наватарства вершаў на беларускай мове.
4. «Добрыя весці»: сацыяльны змест, мастацкія асаблівасці.
5. «Ужо птушкі пяюць усюды»: алегарычнасць, іранічны падтэкст верша, праекцыя на падзеі пачатку 1860-х гадоў.

33. *Кастусь Каліноўскі – грамадскі дзеяч і паэт*

1. «Пісьмо з-пад шыбеніцы» як заповіт К. Каліноўскага беларускаму народу.
2. Верш «Марыська чарнаброва, галубка мая...». Яго «двухадраснасць», варыянты прачытання.
3. Вобраз высакароднага і самаахвярнага рэвалюцыянера ў творах пісьменнікаў розных пакаленняў (М. Танк, А. Куляшоў, У. Караткевіч, А. Наварыч, інш.).

34. Адметнасць творчасці Альгерда Абуховіча і Адама Гурыновіча

1. А. Абуховіч як адзін з заснавальнікаў жанру байкі («Старшына», «Ваўкалак», «Суд»). Літаратурныя і фальклорныя традыцыі ў творах.
2. Выяўленне свядомасці грамадска актыўнага чалавека свайго часу ў вершах А. Гурыновіча «Што ты спіш, мужычок...», «Перш душылі паны...».
3. Прыродаапісальная лірыка А. Гурыновіча («Бор», «Вясна», «Да жніва», інш.).
4. Маральная праблематыка балады «Месца нячыстае».

35. Тэматычная разнастайнасць прозы Элізы Ажэшкі

1. Аповесць «Нізіны». Адлюстраванне рэчаіснасці і жыцця беларускай вёскі ў творы. Персанажы аповесці і спосабы іх характарыстыкі.
2. Трагічны канфлікт у аповесці «Дзюрдзі». Праблематыка. Вобразы. Паэтызацыя працы, народнага побыту, кахання.
3. Ключавая тэма, праблематыка рамана «Над Нёманам». Вобразы Багатыровічаў і Карчынскіх.
4. Гуманістычная ідэя ў аповесці «Хам». Павел Кабыцкі – ідэал натуральнага чалавека. Жаночыя вобразы. Роль пейзажу.

36. Паэма Янкі Лучыны «Паляўнічыя акварэлькі з Палесся»

1. Вобраз роднага краю, паэтызацыя прыроднага свету ў лірыцы і ў паэме «Паляўнічыя акварэлькі з Палесся».
2. Гісторыя напісання «Паляўнічых акварэлек...».
3. Ідэі філасофіі паэтызму ў творы.
4. Маштабнасць вобразу паляўнічага Грышкі.
5. Сюжэтная лінія аўтара-апавядальніка.

37. Літаратура мяжы XIX–XX стагоддзяў

1. Навуковая дзейнасць Яўхіма Карскага і Аляксандр Ельскага.
2. Уласная літаратурная творчасць А.Ельскага. Тэматыка твораў на беларускай мове: аповесць «Сыноч», апавяданне «Выбіраймась у прочкі! Скарэй у Томск!» і інш.
3. Дзейнасць рускамоўных пісьменнікаў Беларусі. Паказ жыцця сялянства, вясковага побыту Аляксандрам Пшчолкам (апавяданні «Панскае ігрышча», «Більярд у дзярэўні»).
4. Кніга Дарафея Бохана «Мінскія паданні і легенды». Творы-стылізацыі «Усяслаў Чарадзеі», «Князь Глеб Мінскі».

38. Майстэрства Ядвігіна Ш. – апавядальніка (КСР)

1. Гуманістычная скіраванасць сацыяльна-псіхалагічных апавяданняў («З бальнічнага жыцця», «Гаротная», «Зарабляюць» і інш.). Паказ трагічнага лёсу людзей працы.
2. Алегарычныя творы («Падласенькі», «Рабы», «Павук», інш.). Філасафічнасць зместу імпрэсій і вершаў у прозе («Васількі», «Раны», «Чалавек»).

39. *Драматургія і проза Францішка Аляхновіча*

1. Ф. Аляхновіч як пачынальнік «новай драмы» ў беларускай літаратуры.
2. Дакументальна-мастацкая аповесць «У капцюрох ГПУ». Кніга Ф. Аляхновіча ў кантэксце «гулагаўскай» літаратуры.

40. *Проза Вацлава Ластоўскага*

1. Адметнасць мастацкай інтэрпрэтацыі падзей беларускай гісторыі («Троцкі замак», «Князеўна Рагнеда», «Бітва каля Магільны», «Лабірынты», «О, Крыўская зямля...», інш.).
2. Адраджэнскія матывы ў творах «Прывід», «Лебядзіная песня».

41. *Мастацкі свет паэзіі Янкі Купалы*

1. Творчая эвалюцыя паэта ў зборніках «Жалейка», «Гусяляр», «Шляхам жыцця». Тэмы, матывы, вобразы, мастацкія асаблівасці лірыкі.
2. Спецыфіка купалаўскага рамантызму. Раннія паэмы («Зімою», «Нікому», «Адплата кахання»).
3. Наватарская сутнасць драматычных паэм «Адвечная песня», «Сон на кургане», іх гісторыка-літаратурнае значэнне. Сувязь твораў з асноўнымі матывамі лірыкі.
4. Рамантычныя паэмы Я. Купалы: характары герояў, прырода канфлікту, мастацка-вобразная сістэма твораў. Праблемы духоўнага абуджэння народа ў паэмах «На Куццю», «На Дзяды». Арыгінальнасць зместу і формы паэмы «Яна і я».

42. *Янка Купала – драматург*

1. Майстэрства Купалы-драматурга.
2. Сцэнічны лёс камедыі «Паўлінка», прататыпы герояў.
3. Рэалістычна-бытавы і ўмоўна-рамантычныя планы дзеяння, вобразы-сімвалы ў драме «Раскіданае гняздо». П'еса Я.Купалы ў кантэксце беларускай літаратуры аб «раскіданых гнёздах».
4. Час і месца дзеяння ў п'есе «Тутэйшыя». Сістэма вобразаў. Акцэнтацыя ўвагі на трагедыі «тутэйшасці».

43. *Лірыка і паэтычны эпас Якуба Коласа*

1. Зборнік паэзіі «Песні-жалбы»: дамінантныя вобразы, матывы, танальнасць кнігі.
2. Мастацкае спасціжэнне паэтам рэалій рэвалюцыйнай эпохі («Да працы!», «Покліч»). Роздум аб лёсе народа і Радзімы («Беларускаму люду», «На чужыне», «Крыж», «Цені-страхі», «Звон шыбаў»).
3. Паэма «Новая зямля». Праблема зямлі і волі. Жанравая прырода паэмы. «Новая зямля» ў крытыцы і літаратуразнаўстве. Твор Я. Коласа і сучаснасць.
4. Паэма «Сымон-музыка». Аўтарскія рэдакцыі. Канцэпцыя мастака і мастацтва. Адметнасць кампазіцыі. Роля лірычных адступленняў і ўстаўных навел.

44. Мастацкі свет прозы Якуба Коласа

1. Праблематыка, жанрава-стылёвыя асаблівасці апавяданняў. Эвалюцыя і адметнасць коласаўскага псіхалагізму («Васіль Чурыла», «Нёманаў дар», «Малады дубок», інш.).

2. Зборнік «Казкі жыцця». Фальклорныя і літаратурныя вытокі твораў, арыгінальнасць жанравай формы, філасофска-сацыяльны змест («Жывая вада», «Хмарка», «Стары лес», «Балотны агонь», «Курган» і інш.).

3. Апавяданні Я. Коласа 1920-х гадоў («Сяргей Карага», «Крывавы вір», «Туды, на Нёман!», «Балаховец»).

4. Трылогія «На ростанях». Гісторыя напісання. Аўтабіяграфізм. Уплыў агульнай атмасферы часу на заключную частку твора. Лабановіч як прадстаўнік перадавой беларускай інтэлігенцыі, пошук ім шляхоў да народа. Высокая культура псіхааналізу, філасофскія адступленні ў трылогіі.

45. Зборнік Максіма Багдановіча «Вянок»

1. Творчая гісторыя зборніка «Вянок», першае і частупныя яго выданні.

2. Ідэяна-мастацкае адзінства, лірычныя сюжэты цыклаў і ўсёй кнігі.

3. Паэтычнае майстэрства аўтара.

4. Пейзажная і інтымная лірыка.

5. М. Багдановіч як пачынальнік філасофскай плыні ў беларускай паэзіі («Жывеш не вечна, чалавек...», «С.Е. Падуюну», «Я хацеў бы спаткацца з Вамі на вуліцы...»).

6. Узмацненне грамадзянскага і патрыятычнага пафасу на заключным этапе творчасці («Беларусь, твой народ дачакаецца...», «Ты не згаснеш, ясная зараначка...», «Пагоня»).

7. Праблема «красы», вобраз мадонны як увасабленне духоўнай прыгажосці ў творах пісьменніка.

8. Узбагачэнне нацыянальнай паэзіі класічнымі жанрамі, новымі рытмічнымі і страфічнымі формамі.

46. Рознімаковы характар таленту Максіма Багдановіча

1. Праблема красы ў творах «Апокрыф» і «Апавяданне аб іконніку і залатару»

2. Жанрава-тэматычная спецыфіка прозы М. Багдановіча.

3. Ідэя «нацыянальнага стылю» ў артыкуле «Забыты шлях». Праца па асэнсаванні гісторыі беларускай літаратуры.

4. М. Багдановіч і культурна-гістарычная школа. Ацэнкі твораў пісьменнікаў-сучаснікаў.

47. Тэматычнае і жанрава-стылёвае багацце прозы Максіма Гарэцкага

1. Жанравая і тэматычная разнастайнасць апавяданняў са зборніка «Рунь».

2. Філасофская праблематыка апавесці «Меланхолія». Характар светаадчування, духоўныя пошукі Лявона Задумы. Асаблівасці кампазіцыі.

3. Падзеі Першай сусветнай вайны ў асэнсаванні М. Гарэцкім. Гуманістычная пазіцыя аўтара.

4. Паслярэвалюцыйныя падзеі ў адлюстраванні М. Гарэцкім (аповесць «Дзве душы»). Інтэлігент Абдзіраловіч і яго пазіцыя. Вобразы прадстаўнікоў розных грамадска-палітычных арыентацый.

48. Раман Андрэя Мрыя «Запіскі Самсона Самасуя»

1. «Запіскі Самсона Самасуя». Гісторыя публікацыі, прачытанне рамана ў 1920-я гады і ў наш час.

2. «Непатапляльнасць» Самасуя, тыповасць, універсальнасць адкрытага А. Мрыем вобраза.

3. Сатырычныя вобразы другога плана (Сом, Лін, Крэйна, Торба, інш.), іх адрозненні ад Самсона Самасуя.

4. Мастацкія сродкі ўзнаўлення рэчаіснасці ў творы, кампазіцыйныя асаблівасці.

5. Раман А. Мрыя ў кантэксце сатырычнай прозы 1920–1930-х гады (творы К. Крапівы, М. Булгакава, М. Зошчанкі, А. Платонава, Я. Гашака).

49. Роля Уладзіміра Жылкі ў стацаўленні мастацтва слова першай трэці XX стагоддзя (1+1 КСР)

1. Гістарычны лёс радзімы, незалежніцкія і адраджэнскія матывы ў творах У. Жылкі («Покліч», «Хто мужны, хто смелы, хто дужы...», «Беларусь», інш.).

2. Танальнасць філасофскай лірыкі У. Жылкі («На ростані», «Бяспынна, глуха процьма часу...», «Усе мы страчаныя...» і інш.).

3. Міні-паэма «Тэстамент» – споведзь і заповіт паэта наступным пакаленням. Вобраз аўтара ў творы.

50. Паэтычны час Уладзіміра Дубоўкі (1+1 КСР)

1. Паэмныя трылогіі «Кругі», «І пурпуровых ветразей узвівы», «Штурмуйце будучыні аванпосты!». Сюжэтнае і кампазіцыйнае наватарства паэм.

2. Тэма мастака і мастацтва ў паэтычнай трылогіі «Кругі», «І пурпуровых ветразей узвівы», «Штурмуйце будучыні аванпосты!».

3. Творы ва ўспрыманні крытыкі 1920-х гадоў і іх сучаснае прачытанне (М. Арочка, В. Максімовіч).

51. Проза Міхася Зарэцкага: гуманістычны пафас, навізна праблематыкі, мастацкія асаблівасці твораў

1. Шырокія жанравыя і тэматычныя дыяпазоны творчасці маладога М. Зарэцкага («Бель», «Дзіўная», «Ой, ляцелі гусі...», «Адна партыя ў шашкі», «Ворагі», «Кветка пажоўклая»).

2. Падзеі калектывізацыі ва ўзнаўленні М. Зарэцкім.

3. Раман «Вязьмо». Віна і бяда Сымона Карызны.

4. Вобраз Галілея і яго функцыянальная роля ў ідэйным змесце твора.

5. Раман М. Зарэцкага ў кантэксце літаратуры свайго часу пра «вялікі пералом».

52. «Маладнякоўскі» і «ўзвышанскі» перыяды ў творчасці Язэпа Пушчы

1. Адметнасць «маладнякоўскіх» зборнікаў паэта: пафаснасць, каларытнасць вобразаў (зб. "Раніца рыкае", "Vita").

2. Ускладненне вобразнай сістэмы «ўзвышанскага» перыяду: падтэкст, умоўнасць, сімволіка (цыклы «Асеннія песні», «Лісты да сабакі»).

3. Роздум пісьменніка над нядаўнім мінулым і сучаснасцю ў паэмах «Песня вайны», «Цень Консула», «Сады вятроў», тэма мастака і мастацтва ў творах.

4. Рэалістычны і сімвалічны планы прачытання паэм «Песня вайны», «Цень Консула». Архітэктоніка твораў.

53. Сатырычнае майстэрства Кандрата Крапівы

1. Сатыра ў творчасці Крапівы 20-х гг. (вершы, фельетоны, апавяданні, паэмы).

2. Крапіва-байкапісец: аб'екты сатырычнага зысмейвання, алегарычныя вобразы-тыпы ў творах.

3. Праблематыка, героі баек, традыцыі народнай смехавой культуры ў творах.

54. Кандрат Крапіва-драматург

1. Месца сатырычнай камедыі «Хто смяецца апошнім» у творчай спадчыне К. Крапівы. Гуманістычная ідэя твора, сутнасць канфлікту, вобразы персанажаў. Майстэрства драматурга.

2. Нетрадыцыйны паказ ваеннай рэчаіснасці ў сатырычнай камедыі «Мілы чалавек». Зварот пісьменніка да сродкаў тэатральнай умоўнасці, сцэнічны лёс камедыі. Адрознасць характараў Жлукты і Гарлахвацкага.

3. «Брама неуміручасці» як філасофскі роздум драматурга над сутнасцю чалавечага існавання. Галерэя сатырычных тыпаў і вобразаў. Фантастычныя элементы ў сюжэце, тыповасць, жыццёвасць узноўленых калізій і характараў.

55. Станаўленне творчасці Кузьмы Чорнага

1. Рысы «маладнякоўскай» прозы ў ранніх творах: эмацыянальнасць, матыў радасці жыцця, малападзейнасць, фрагментарнасць.

2. Вера пісьменніка ў гуманізм новых людзей і новага часу (апавяданні «Ноч пры дарозе», «Новыя людзі», «Вечар» і інш.), захапленне складанасцю чалавечага свету.

3. Паглыбленне псіхалагізму, зварот да філасофскай праблематыкі, сцвярджэнне значнасці і змястоўнасці ўнутранага свету чалавека працы ў апавяданнях «узвышанскага» перыяду («Буланы», «Хвоі гавораць», «Вераснёвыя ночы»).

56. Кузьма Чорны – раманіст

1. Нараджэнне задумы раманнага цыклу.
2. Раман «Трэцяе пакаленне».
3. Раманы ваеннага часу («Пошукі будучыні», «Млечны шлях», «Вялікі дзень»).
4. Паказ у раманах трагічных калізій гістарычнага лёсу народа, вызначальных рыс характару беларуса: любоў да роднай зямлі, сумленнасць, спагадлівасць, вальналюбства, і інш. (вобразы Нявады, Кастуся Лукашэвіча, Сымона Ракуцкі, Мікалая Сямагі, Уладзіміра Ярмаліцкага, Максіма Астаповіча).
5. Выяўленне сутнасці філасофіі і ідэалогіі фашызму (вобразы малодшага Густава Шрэдэра, Адама Блецкі, Тоўхарта).
6. Філасофскі і сімвалічны змест вобразаў *Вялікага скрыжавання, Млечнага шляху, Вялікага Злодзея, украдзенага маленства, золата*.
7. А.Адамовіч пра месца раманаў Чорнага ў нацыянальнай «ваеннай» прозе.
8. Незавершаныя творы пісьменніка.

57. Адметнасць паэтычнага голасу Пётруся Броўкі

1. Ранні этап творчасці П. Броўкі.
2. Змены ў паэзіі II-й паловы 1930-х гг. Пошукі свайго шляху. Адмаўленне ад лірызму, штучнасць вобразаў, скіраванасць на літаратуру факта.
3. Балады і паэмы перыяду Вялікай Айчыннай вайны. Сыноўні боль за лёс Радзімы у творах ваеннага часу. Зварот да фальклорных сродкаў.
4. Творчасць першага пасляваеннага дзесяцігоддзя. Набыткі і страты пісьменніка ў 1950-70-я гады. Асаблівасці таленту.
5. Лірыка апошніх дзесяцігоддзяў.
6. Паэма-рэквіем «Голас сэрца».

58. Аналіз кніг Максіма Танка «Збор калосся», «Мой каўчэг», «Errata»

1. Сімволіка назваў апошніх кніг «Збор калосся», «Мой каўчэг», «Errata». Вызначальныя рысы паэзіі М. Танка.
2. Светадчуванне паэта ў апошнія гады жыцця. Танальнасць кніг. Роздум пісьменніка над часам, чалавечымі дзеямі, уласным лёсам.
3. Лірыка М. Танка ў сацыякультурным кантэксце 1980–1990-х гг.
4. Прыёмы і сродкі лірычнага самавыяўлення паэта.

59. Ліра-эпас Аркадзя Куляшова 1960 – 1970 гг.

1. Лёс чалавечай цывілізацыі ў паэме «Цунамі». Умоўнасць сітуацыі і герояў.
2. Паэма «Далёка да акіяна» як аповед пра лёс пакалення. Маштабнасць падзей у творы.
3. Тэма паэта і паэзіі ў «Варшаўскім шляху». Вобраз А. Твардоўскага.
4. Сацыяльныя і філасофскія матывы ў паэме «Хамуціус».
5. Жанравая спецыфіка твораў, сімволіка вобразаў.

60. Паэзія Пімена Панчанкі 1980-90-х гг.

1. Кнігі «І вера, і вернасць, і вечнасць», «Горкі жолуд», «Высокі бераг», «Зямля ў мяне адна» як асобны этап у творчасці паэта.
2. Роздум пісьменніка над лёсам народа, роднай зямлі, мовы, над наступствамі Чарнобыля, бездухоўнасцю ў творах 1970–1990-х гадоў.
3. Матывы расчаравання і пакаяння ў зборніках «І вера, і вернасць, і вечнасць», «Горкі жолуд», «Высокі бераг», «Зямля ў мяне адна».
4. Тэматычная і жанравая разнастайнасць лірыкі, пафасны поліфанізм, напоўненасць сродкамі мастацкай выразнасці.

61. Аналіз рамана Я. Брыля «Птушкі і гнёзды»

1. Сэнс назвы рамана і яго частак.
2. Жанрава-стылёвыя асаблівасці, аўтабіяграфізм твора
3. Духоўнае сталенне Алеся Руневіча.
4. Паказ трагедыі нямецкага народа.
5. Тыпы беларусаў у рамане.
6. Роздум аўтара над лёсам свайго народа.

62. Наватарства п'ес Андрэя Макаёнка

1. Шматстайнасць вобразаў-тыпаў у творах пісьменніка (Калібераў, Моцкін, Гарошка, Самасееў, Лявон Чмых, Ухватаў і інш.). Тэматычная, праблемная і жанравая навізна п'ес А.Макаёнка.
2. Камедыя «Выбачайце, калі ласка!». Востры жыццёвы канфлікт у творы. «Пазнавальнасць» мастацкіх характараў у творы. Калібераўшчына як сацыяльная з'ява.
3. «Трыбунал» як народны трагіфарс. Псіхалагічнае майстэрства А. Макаёнка ў стварэнні вобраза Калабка. Сучаснае прачытанне «трыбунала» блізкіх людзей над Калабком.
4. Мастацкая ўмоўнасць і абагульненасць вобразаў у трагікамедыі «Зацюканы апостал».
5. Сучаснае прачытанне п'ес «Трыбунал», «Зацюканы апостал».

63. Ранняя творчасць Івана Мележа

1. Тэматыка, мастацкія асаблівасці твораў са зборнікаў «У завіруху», «Гарачы жнівень».
2. Характары і абставіны ў апавяданнях ваеннага часу («Сустрэча», «Апошняя аперацыя», «У завіруху»).
3. «Першая кніга» Івана Мележа: гісторыя напісання і публікацыі. Асоба аўтара ў творы. Трагічныя калізій вайны ва ўзнаўленні пісьменніка.
4. Рэаліі мірнага жыцця ў аповесці «Гарачы жнівень». Твор у ацэнцы крытыкі свайго часу.

64. «Палеская хроніка» Івана Мележа

1. Задума «Палескай хронікі» і яе ўвасабленне.

2. Показ трагедыі селяніна-гаспадара.
3. Вобразы кіраўнікоў (Апейка, Башлыкоў, Міканор, Дубадзел). Сучаснае прачытанне вобраза Апейкі.
4. Параўнальная характарыстыка вобразаў Васіля Дзятла і Халімона Глушака. Пераасэнсаванне вобраза кулака.

65. *Раманы Івана Шамякіна 1960–70-х гг.*

1. Спалучанасць ваеннага мінулага і сучаснасці ў творах «Сэрца на далоні», «Снежныя зімы», «Вазьму твой боль». Абумоўленасць праблематыкі раманаў грамадскімі падзеямі. Характарыстыка вобразаў галоўных герояў.
2. Маральна-этычныя і вытворчыя праблемы ў рамане «Атланты і карыятыды». Сутнасць канфліктаў, асаблівасці стварэння характараў.
3. Спецыфіка шамякінскага псіхалагізму. Майстэрства сюжэтабудовы, кампазіцыйная арганізацыя зместу твораў. Асаблівасці мовы пісьменніка.

66. *Творчасць Івана Шамякіна 1990-х гг.*

1. Светапоглядная пазіцыя пісьменніка паводле яго дзённікаў і інтэрв'ю. Погляды сучасных крытыкаў на прозу Івана Шамякіна.
2. Актуальнасць праблематыкі і канфліктаў апавесцей «Сатанінскі тур», «Падзенне», «Крывінка», «Падзенне», «Палеская мадонна», «Выкармак», «Губернатар», «У засені палаца» для сённяшага часу.
3. Драматызм становішча інтэлігенцыі ў новай сацыякультурнай сітуацыі («Адна на падмостках», «Вернісаж», «Paradius auf Erden»). Аналіз апавесці на выбар.

67. *Васіль Быкаў і філасофія экзістэнцыялізму*

1. Праблемы выбару і свабоды і іх вырашэнне героямі апавесці В. Быкава «Мёртвым не баліць».
2. Показ вайны як праяўлення сусветнага абсурду.
3. Паводзіны чалавека ў экстрэмальнай сітуацыі («Здрада», «Сотнікаў», «У тумане»).
4. Экзістэнцыяльныя матывы ў апавесці «Ваўчыная яма», апавяданні «Сцяна».

68. *Проза В. Быкава апошніх дзесяцігоддзяў*

1. Лёс чалавека і лёс народа ў апавяданнях «Перад канцом», «Жоўты пясочак», «Народныя мсціўцы» і інш. Выяўленне нацыянальнага характару ў творах.
2. Падзеі калектывізацыі ў трактоўцы В. Быкава («Знак бяды», «Аблава», «Сцюжа»).
3. Новыя аспекты ў асэнсаванні ваеннага мінулага («Пакахай мяне, салдацік», «Зенітчыца», «Мальбара» і інш.).

69. Раманы І. Навуменкі «Сасна пры дарозе», «Смутах белых начэй»

1. Эпічнасць мыслення І. Навуменкі ў раманах.
2. Паказ жыцця беларусаў пад акупацыяй («Сасна пры дарозе»), франтавых рэалій («Смутах...»).
3. Вобразы Міці Птаха і Сяргея Каліноўскага.
4. Асаблівасці псіхалагізму, кампазіцыі, хранатопу.

70. Аповесць А. Адамовіча «Карнікі»

1. Жанравыя асаблівасці твора.
2. Мастацкае даследаванне псіхалогіі здрадніцтва.
3. Раскрыццё сутнасці, ідэалогіі і філасофіі фашызму.
4. Месца твора ў беларускай ваеннай прозе.

71. Жанрава-тэматычная разнастайнасць паэзіі Уладзіміра Караткевіча

1. Жанравая шматстайнасць паэзіі: балада, элегія, медытатыўныя, філасофскія, прыродаапісальныя і г.д. вершы («Дзяўчына пад дажджом», «Мой век», «Балада аб трыццаці першым сярэбраніку» і інш.).
2. Мінулае народа, рэальныя гістарычныя постаці ў вершах і баладах («Паўлюк Багрым», «Нявесце Каліноўскага», «Балада аб нашэсцях», «Шляхі Ігната Буйніцкага»).

72. Шматграннасць таленту Уладзіміра Караткевіча

1. Мінулае народа, рэальныя гістарычныя постаці ў п'есах «Кастусь Каліноўскі», «Маці ўрагану», «Званы Віцебска».
2. Жанрава-тэматычны абсягі прозы У.Караткевіча. Праблематыка ранніх «вернутых» твораў («У снягах драмае вясна», «Маленькая балерына»), аповесцей і апавяданняў на тэму сучаснасці («Чазенія», «Блакiт і золата дня», «Лятучы Галандзец»).
3. Вобраз беларуса ў аповесці «Ладдзя Роспачы».
4. У.Караткевіч – майстар дэтэктыўна-прыгодніцкага жанру.

73. Раман Уладзіміра Караткевіча «Каласы пад сярпом тваім»

1. Праблематыка рамана «Каласы пад сярпом тваім». Сімволіка назвы.
2. Народ і шляхта ў паказе пісьменніка.
3. Вобразы рэальных гістарычных асоб у рамане.
4. Стыль У. Караткевіча.
5. Традыцыі У.Караткевіча ў сучаснай беларускай літаратуры.

74. Паэзія і раман Ніла Гілевіча «Родныя дзеці»

1. Жанрава-стылёвыя асаблівасці паэзіі Н. Гілевіча.
2. Праблематыка рамана «Родныя дзеці».
3. Кампазіцыя, жанравая адметнасць твора.
4. Мова аўтара і мова герояў.
5. Роля ўстаўных навел.

75. Тэматычнае багацце прозы Івана Пташнікава

1. Вайна і пасляваенная рэчаіснасць, вобразы дзяцей у паказе І.Пташнікава (на прыкладзе аповяданняў «Алёшка», «Эфка» і інш.).
2. Паэтызацыя вясковага працаўніка, яго духоўнасці, маральнасці, мужнасці, адданасці роднай зямлі (вобразы прадстаўнікоў старэйшага пакалення Вялічкі, Алімпіяды).
3. Зварот да экалагічнай праблематыкі (аповяданні «Алені», «Арчыбал», «Львы», «Пагоня», раман «Алімпіяда»).

76. Пенталогія Вячаслава Адамчыка

1. Даследаванне народнага жыцця на крутых гістарычных зломах (раманы «Чужая бацькаўшчына», «Год нулявы», «І скажа той, хто народзіцца», «Голас крыві брата твайго»).
2. Падзеі 1939 г. і вайны ў інтэрпрэтацыі пісьмешніка.
3. Традыцыйнае і наватарскае ў паказе вёскі.
4. Ідэя «чужой бацькаўшчыны» ў тэтралогіі.
5. Трагічныя лёсы змагароў за Беларускі Шлях.
6. Паэтыка раманаў.

77. Пенталогія Івана Чыгрынава ў кантэксце беларускай «ваеннай» прозы

1. Нацыянальная проза пра падзеі Вялікай Айчыннай вайны.
2. Новыя аспекты адлюстравання ваеннага мінулага ў раманах «Плач перапёлкі», «Апраўданне крыві», «Свае і чужынцы», «Вяртанне да віны».
3. Эвалюцыя вобразаў цэнтральных герояў пенталогіі Дзяніса Зазыбы і Радзівона Чубара.
4. Ідэйна-мастацкая адметнасць заключнай часткі цыкла – рамана «Не ўсе мы згінем».
5. Традыцыйнае і новае ў раманах.

78. Сказныя матывы і вобразы паэзіі Рыгора Барадуліна

1. Тэма памяці ў лірыцы Рыгора Барадуліна.
2. Матыў чакання з вайны ў вершах Рыгора Барадуліна.
3. Вобразы маці, хаты, дарогі і інш. як нацыянальныя вобразы свету.
4. Міфалагічныя і біблейскія матывы паэзіі Р. Барадуліна.
5. Зварот да тэмы абпаленага вайной дзяцінства.

79. Ліра-эпас Васіля Зуёнка (цыкл «Пяцірэчча»)

1. Паэтычная пенталогія «Пяцірэчча»: гісторыя стварэння, сказныя матывы і вобразы.
2. Праблемна-тэматычны змест, асаблівасці кампазіцыі, вобразы галоўных персанажаў у частках пенталогіі – паэмах «Лукам'е», «Сяліба», «Прыцягненне», «Маўчанне травы», «Падарожжа вакол двара».

80. Мастацкі свет паэзіі і прозы Янкі Сіпакова

1. Мастацкае ўзнаўленне славянскай гісторыі ў кнізе «Веча славянскіх балад».
2. Паэмы Я. Сіпакова «Одзіум», «Ахвярны двор»: наватарства формы твораў.
3. Жанрава-тэматычная разнастайнасці паэзіі.
4. Прытчы Янкі Сіпакова з кнігі «Тыя, што ідуць», сімвал і алегорыя ў іх.

81. Адметнасць прозы Міхася Стральцова

1. Жыццё горада ў паказе М.Стральцова.
2. Пошукі маральна-духоўных арыенціраў героямі пісьменніка.
3. Праблема добра і зла ў аповесці «Адзін лапаць, адзін чунь».
4. Вобразы дзеда Міхалкі і Іванкі.
5. Лірызм як стылявая дамінанта творчасці.

82. Проза В. Казько 1980-х – 2000-х гг.

1. Экалагічным праблема ў творах пісьменніка "Неруш", "Хроніка дзетдомаўскага саду", "Выратуй і памілуй нас, чорны бусел".
2. Лёс вёскі і селяніна ў творах.
3. Праблематыка рамана "Бунт незапатрабаванага праху".
4. Кампазіцыя твора.

83. Проза Юры Станкевіча

1. Нетрадыцыйнасць прозы Ю. Станкевіча.
2. Зварот пісьменніка да балючых праблем сучаснасці.
3. Ідэя Беларускага Дому ў рамана "Любіць ноч – права пацукоў" і ў іншых творах.
4. Сімволіка вобразаў, карцін, сцэн.
5. Моўна-стылістая, кампазіцыйная адметнасць рамана «Любіць ноч – права пацукоў».

84. Пошук новых жанравых форм у паэзіі Алеся Разанава

1. інтэлектуальнасць і асацыятыўнасць паэтычнага мыслення Алеся Разанава.
2. Пашырэнне аб'екта мастацкага асэнсавання за кошт прадметаў, рэчаў, з'яў жывой і нежывой прыроды.
3. Прытчавасць і афарыстычнасць думкі Алеся Разанава.
4. «Празаізацыя» паэтычнага слова як набліжэнне яго да рэчаіснасці і як пошук новых жанравых форм: версэты, вершаказы, зномы, квантэмы А.Разанава.
5. Праблематыка апошніх паэтычных зборнікаў Алеся Разанава. Асаблівасці асацыятыўна-вобразнага пісьма і філасофская змястоўнасць вершаў.

85. Праблемна-тэматычнае багацце прозы Алеся Жука

1. Праблема адчужэння вяскоўца ад зямлі, адмаўлення маладога сучасніка ад маральных нормаў і прынцыпаў старэйшых пакаленняў у аповесцях А.Жука «Халодная птушка», «Паляванне на Апошняга Жураўля», «Праклятая любоў».

2. Паэтызацыя народнай духоўнасці і маралі, увага да ўнутранага свету герояў, захопленасць прыгажосцю роднай зямлі, матчынай мовы ў аповесцях А.Жука «Халодная птушка», «Паляванне на Апошняга Жураўля», «Праклятая любоў».

3. Вобразы Анэты, Сцяпана Дзямідчыка, Яна Куляша.

86. Жанрава-тэматычнае багацце прозы і драматургіі Георгія Марчука

1. Раманная і драматургічная спадчына Г. Марчука.

2. Каноны Г. Марчука.

3. Г. Марчук – дзецім.

4. Творы пісьменніка на экране.

87. Проза Васіля Гігевіча (2 г. КСР)

1. Пошукі месца ў жыцці героямі раманаў «Доказ ад процілеглага», «Мелодыі забытых песень».

2. Праблема ўзаемаадносін горада і вёскі ў творах.

3. Мова аўтара і герояў.

88. Паэтычны свет Яўгеніі Янішчыц

1. Вобраз беларускай жанчыны, вобраз роднай маці ў паэмах і вершах.

2. Паэтызацыя палескага краю, малой радзімы і трывожны роздум над праблемамі народнага жыцця над лёсам планеты («Зорная паэма», «Ягадны хутар», «Зажураны ліст да школьнага настаўніка», інш.).

3. Інтымная лірыка Я. Янішчыц. Псіхалагічная глыбіня ў раскрыцці інтымных пачуццяў лірычнай гераіні.

89. Майстэрства Аляксея Дударова-драматурга

1. Новыя аспекты ў асэнсаванні падзей савецкай гісторыі ў п'есе А.Дударова «Радавыя».

2. Сутнасць канфліктаў, праблема выбару, жанравая спецыфіка п'есы «Радавыя».

3. Даследаванне маральна-этычных аспектаў жыцця грамадства («Парог», «Злом», «Адцуранне», «Кім», інш.).

4. Сімваліка назваў, сімвалічныя вобразы, сцэны, мастацкія дэталі ў творах А.Дударова («Вечар», «Злом»).

90. Асаблівасці паэзіі Алеся Пісьмянкова

1. Зварот да гістарычнага мінулага («Трызненне паўстанца», «Дума Вітаўта», «Якаў Палачанін»).

2. Выхад на філасофскую тэматыку ў апошніх кнігах (вершы «Недарэчнае, спрэчнае...», «Просьба», «Крок за крокам...», інш.).

3. Тэмы, матывы, ключавыя вобразы пасмяротнага зборніка «Думаю вершы».

91. *Творчы партрэт Леаніда Дранько-Майсюка*

1. Вобраз героя-вандроўніка ў зборніку «Акропаль».
2. Свядомае сцвярджэнне ідэі «мастацтва для мастацтва», арыентацыя на красу, прыгажосць свету і чалавека, чалавечых узаемаадносін.
3. Глыбокі псіхалагізм інтымнай лірыкі.
4. Цыкл вершаў «Маёй цудоўнай А.»

92. *Паэзія Анатоля Сыса: пошук новай змястоўнасці, новых вершаваных форм*

1. Скандэнсаванасць паэтычнай думкі, філасофская змястоўнасць твораў зборніка «Сыс».
2. Лёс Беларусі, яе сучаснасць, мінулае, будучыня як стрыжнявая тэма творчасці («Маналог «Тутэйшага», «Беларускія Ікары», «Мы – чарада самотных птахаў...»).
3. Форматворчасць паэта.

93. *Мастацкі свет прозы Андрэя Федарэнкі*

1. Карціны вясковага жыцця ў творах А. Федарэнкі. Вобраз інтэлігента-адраджэнца ў аповесці «Вёска».
2. Экалагічная тэматыка твораў А. Федарэнкі.
3. Надзённыя канфлікты жыцця, спецыфіка іх вырашэння ў творах А. Федарэнкі («Багаты кватарант»).

III. РАЗДЕЛ КАНТРОЛЮ ВЕДАЎ

КРЫТЭРЫІ АЦЭНАК ВЫНІКАЎ ВУЧЭБНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ СТУДЭНТА

ІНФАРМАЦЫЙНА-МЕТАДЫЧНАЯ ЧАСТКА

Літаратура

Асноўная

1 Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя : у 4 т. / Нацыянальная акадэмія навук Беларусі, Інстытут літаратуры імя Я. Купалы ; рэдкал.: У.В. Гніламёдаў [і інш.]. – Мінск : Бел. навука, 1999–2003.

2 Гісторыя беларускай літаратуры XI—XIX стагоддзяў : у 2 т. / Нацыянальная акадэмія навук Беларусі, Інстытут літаратуры імя Я. Купалы ; рэдкал.: У.В. Гніламёдаў [і інш.]. – 2-е выд., дапрац. – Мінск : Бел. навука, 2007–2010.

3 Гісторыя беларускай літаратуры : XX стагоддзе (20–50-я гг.) : падруч. для студэнтаў філал. спецыяльнасцей ВНУ / У.В. Гніламёдаў, В.В. Казлова, М.А. Лазарук [і інш.] ; пад агул. рэд. М.А. Лазарука, А.А. Семяновіча. – 2-е выд., дапрац. – Мінск : Выш. шк., 2000. – 510 с.

4 Літаратура пераходнага перыяду : тэарэт. асновы гіст.-літ. працэсу / М.А. Тычына [і інш.] ; Нац. акад. навук Беларусі, Ін-т літ. імя Я. Купалы. – Мінск : Бел. навука, 2007. – 361 с.

5 Лойка, А.А. Гісторыя беларускай літаратуры : дакастрычніцкі перыяд : падручнік для філалагічных факультэтаў вышэйшых навучальных устаноў БССР : у 2 ч. / А.А. Лойка. – Мінск : Выш. шк., 1989.

6 Мішчанчук, М., Шпакоўскі, І. Беларуская літаратура XX ст. : вучэб. дапам. для студэнтаў філал. спецыяльнасцей ВНУ / М. Мішчанчук, І. Шпакоўскі. – Мінск : Выш. шк., 2001. – 351 с.

7 Сучасная літаратура : каардынаты ідэйна-мастацкага пошуку / С.А. Андраюк [і інш.] ; навук. рэд. В.М. Стральцова] ; Нацыянальная акадэмія навук Беларусі, Інстытут мовы і літаратуры імя Я. Коласа і Я. Купалы. – Мінск : Бел. навука, 2008. – 283 с.

8 Янка Купала : энцыклапедычны даведнік / Беларуская Савецкая Энцыклапедыя ; рэдкал.: І. П. Шамякін (галоўны рэдактар) [і інш.]. – Мінск : БелСЭ, 1986. – 727 с.

Дадатковая

9 Арочка, М., Дзюбайла, П., Лаўшук, С. На парозе 90-х : Літ. агляд / Рэд. В.П. Жураўлеў; АН Беларусі. Ін-т літ. імя Я. Купалы / М. Арочка, П. Дзюбайла, С. Лаўшук. – Мінск : Нав. і тэхніка, 1993. – 206 с.

10 Бельскі, А. Станаўленне і развіццё творчых індывідуальнасцяў (80 – 90-я гг.) : Вучэб.-метадыч. дапам. для настаўнікаў / А. Бельскі. – Мінск : «Нар. Асвета», 1997. – 253 с.

11 Бугаёў, Д. Спавядальнае слова : літ. крытыка, успаміны / Д. Бугаёў. – Мінск : Маст. літ., 2001. – 324 с.

12 Гніламёдаў, У. Ад даўніны да сучаснасці: нарыс пра беларускую паэзію / У. Гніламёдаў. – Мінск : Маст. літ., 2001. – 244 с.

13 Грамадчанка, Т.К. Сучасны беларускі раман: дынаміка жанру : манаграфія / Т.К. Грамадчанка. – Мінск : БДПУ, 2006. – 234 с.

14 Каваленка, В. Вытокі. Уплывы. Паскоранасць : развіццё беларускай літаратуры XIX – XX стагоддзяў / В.А. Каваленка ; [рэдактар П.К. Дзюбайла] ; Акадэмія навук Беларускай ССР, Інстытут літаратуры імя Я. Купалы. – Мінск : Нав. і тэхніка, 1975. – 333 с.

15 Лаўшук, С. Станаўленне беларускай савецкай драматургіі : (20-я – пачатак 30-х гадоў) / С.С. Лаўшук; [рэдактар П.К. Дзюбайла]; Акадэмія навук Беларускай ССР, Інстытут літаратуры імя Я. Купалы. – Мінск : Нав. і тэхніка, 1984. – 190 с.

16 Максімовіч, В. Беларуская літаратура першай трэці XX стагоддзя : вучэб. дапам. для студэнтаў філал. спецыяльнасцей выш. навуч. устаноў / В. Максімовіч. – Мінск : Бел. навука, 2006. – 421 с.

17 Мішчанчук М. Ёсць у паэта свой аблог цалінны : жанрава-стылявая разнастайнасць сучаснай беларускай прозы / М. Мішчанчук. – Мінск : Нав. і тэхніка, 1992. – 187 с.

18 Мушынскі, М. І нічога, апроч праўды : Якой быць «Гісторыі беларускай літаратуры» / АН БССР Ін-т літ. ім. Я. Купалы; Рэд. В.П. Жураўлеў. – Мінск : Нав. і тэхніка, 1990. – 126 с.

МЕТАДЫЧНЫЯ РЭКАМЕНДАЦЫІ ПА АРГАНІЗАЦЫІ І ВЫКАНАННЮ САМАСТОЙНАЙ РАБОТЫ СТУДЭНТАЎ

Самастойная работа студэнтаў, якая праводзіцца ў межах дысцыпліны «Гісторыя беларускай літаратуры», можа быць арыентавана на дэталёвае знаёмства з літаратурай, з творчасцю таго ці іншага пісьменніка, на паглыбленае прачытанне асобнага твора. Сумесная работа выкладчыка і студэнтаў можа змяшчаць таксама складанне бібліяграфіі па адной з тэм курса, слоўніка літаратуразнаўчых тэрмінаў, падрыхтоўку рэфератаў, дакладаў і прэзентацый.

ПЕРАЛІК РЭКАМЕНДАВАННЫХ СРОДКАЎ ДЫЯГНОСТЫКІ КАМПЕТЭНЦЫЙ СТУДЭНТАЎ

Для бягучага кантролю і самакантролю ведаў і ўменняў студэнтаў па дысцыпліне «Гісторыя беларускай літаратуры» можна выкарыстоўваць наступны дыягнастычны інструментарый:

- вусныя апытанні;
- пісьмовыя адказы на пытанні;
- складанне тэстаў па прачытаных творах;
- рэфераты;
- даклады
- творчыя працы;
- эсэ;
- водгукі;
- рэцэнзіі;
- завучванне і чытанне вершаў на памяць.

ПРАТАКОЛ УЗГАДНЕННЯ ВУЧЭБНАЙ ПРАГРАМЫ

па вывучаемай дысцыпліне
з іншымі дысцыплінамі спецыяльнасці

Назва вучэбнай дысцыпліны, вывучэнне якой звязана з дысцыплінай рабочай праграмы	Кафедра , якая забяспечвае вывучэнне гэтай дысцыпліны	Прапановы кафедры аб зменах у змесце рабочай праграмы	Рашэнне, прынятае кафедрай, якая распрацавала вучэбную праграму (з указаннем даты і нумара пратакола)
«Уводзіны ў літаратуразнаўства»	кафедра беларускай літаратуры і культуры	Больш увагі надаць вывучэнню жанраў сучаснай літаратуры	24.04.2014 Пратакол № 9
«Сусветны літаратурны працэс»	кафедра беларускай літаратуры і культуры	Пры вывучэнні тэмы «Адраджэнне ў беларускай культуры і літаратуры» праводзіць аналогіі з эпохай Адраджэння ў Еўропе	24.04.2014 Пратакол № 9
«Тэорыя літаратуры»	кафедра беларускай літаратуры і культуры	Пры вывучэнні сучаснага літаратурнага працэсу звярнуць увагу на сучасных крытыкаў і літаратуразнаўцаў	24.04.2014 Пратакол № 9

ВУЧЭБНА-МЕТАДЫЧНЫ КОМПЛЕКС па дысцыпліне “Гісторыя беларускай літаратуры”

Тэмы лекцый

1. Літаратура пачатку XX ст. (1900–1917 гг.)
2. Перыядызацыя літаратуры XX ст.: старая і новая
3. Цётка (Алаіза Пашкевіч, 1876–1916 гг.)
4. Янка Купала (1882–1942)
5. Якуб Колас (1882–1956)
6. Максім Багдановіч (1891–1917)
7. Алесь Гарун (1887–1920)
8. Ядвігін Ш. (Антон Лявіцкі, 1868–1922)
9. Цішка Гартны (Зміцер Жылуновіч, 1887–1937)
10. Змітрок Бядуля (1886–1941)
11. Максім Гарэцкі (1893–1938)
12. Францішак Аляхновіч (1883–1944)
13. Агульная характарыстыка літаратуры 20-х гадоў Літаратура Заходняй Беларусі. Станаўленне буйной прозы XX ст.
14. Міхась Чарот (1896–1938)
15. Уладзімір Жылка (1900–1933)
16. Уладзімір Дубоўка (1900–1976)
17. Язэп Пушча (1902–1954)
18. Міхась Зарэцкі (1901–1941)

Літаратура

Асноўная

1. Актуальныя праблемы сучаснага літаратурнага працэсу. – Мн., 2005.
2. Беларуская літаратура: Дзень сённяшні.–Мн., 1980.
3. Бельскі А. Сучасная беларуская літаратура: Станаўленне і развіццё творчых індывідуальнасцяў /80–90-я гг./.–Мн., 1997.
4. Васючэнка П. Пошукі страчанага дзяцінства:.. Беларус. праяікі "сярэдняга пакалення" аб Вялікай Айчыннай вайне.–Мн., 1995.
5. Гісторыя беларускай літаратуры XX стагоддзя: У 4 т.--Мн., 1999–2003.
6. Гісторыя беларускай літаратуры: XX ст. (20–50-я гады) /Пад агул. рэд. М.А.Лазарука, А.А.Семяновіча.–2-е выд., дапрац. і дап.– Мн.,2000.
7. Мішчанчук М., Шпакоўскі І. Беларуская літаратура XX ст.: Вучэб. дапам. –Мн., 2001.

Дадатковая

8. Адамовіч А. Маштабнасць прозы: Урокі творчасці Кузьмы Чорнага.—Мн., 1972.
9. Арочка М. Максім Танк: Жыццё ў паэзіі.—Мн., 1984.
10. Афанасьев И. Кто восходит на Голгофу? Антивоенная идея в творчестве Василя Быкова.—Мн., 1993.
11. Бечык В. Шлях да акіяна: Кніга пра паэзію Аркадзя Куляшова. — Мн., 1981.
12. Бугаёў Д. Васіль Быкаў : Нарыс жыцця і творчасці.—Мн., 1987.
13. Бугаёў Д. Вернасць прызначэнню: Творчая індывідуальнасць Івана Мележа.—Мн., 1977.
14. Бугаёў Д. Праўда і мужнасць таленту: Выбранае.—Мн., 1995.
15. Бярозкін Р. Аркадзь Куляшоў: Нарыс жыцця і творчасці.—Мн., 1978.
16. Бярозкін Р. Пімен Панчанка: Крытыка-біягр. нарыс.—Мн., 1968.
17. Васючэнка П. Драматургічная спадчына Янкі Купалы: Вопыт сучаснага прачытання.—Мн., 1994.
18. Васючэнка П. Сучасная беларуская драматургія: Дапам. для настаўнікаў.—Мн., 2000.
19. Верабей А. Абуджаная памяць: Нарыс жыцця і творчасці Уладзіміра Караткевіча.—Мн., 1997.
20. Гарэлік Л. Зямля бацькоў дала мне права: Станаўленне творчай індывідуальнасці Рыгора Барадуліна.—Мн., 1983.
21. Гніламёдаў У. Іван Мележ: Нарыс жыцця і творчасці.—Мн., 1984.
22. Гніламёдаў У. Класікі і сучаснікі: Артыкулы, нарысы, старонкі ўспамінаў.—Мн., 1987.
23. Гніламёдаў У. Праўда зерня: Творчы партрэт Васіля Зуёнка.— Мн., 1992.
24. Гніламёдаў У. Ад даўніны да сучаснасці: Нарыс пра беларускую паэзію. — Мн., 2001.
25. Грамадчанка Т. Перад праўдай высокай і вечнай: Беларус. проза сёння.—Мн., 1991.
26. Дедков И. Василь Быков: Повесть о человеке, который выстоял.— М., 1990.
27. Дзюбайла П. У пошуках духоўных каштоўнасцей: Беларус. проза сёння.—Мн., 1987.
28. Зубараў Л. Максім Багдановіч.—Мн., 1989.
29. Каваленка В. Іван Шамякін: Нарыс жыцця і творчасці.—Мн., 1980.
30. Каваленка В. Міфа-паэтычныя матывы ў беларускай літаратуры.—Мн., 1981.
31. Казека Я. Кузьма Чорны: Старонкі творчасці.—Мн., 1980.
32. Калеснік У. Максім Танк: Нарыс жыцця і творчасці.—Мн., 1981.
33. Калеснік У. Янка Брыль: Нарыс жыцця і творчасці.—Мн., 1990.
34. Канэ Ю. Як паветра і хлеб: Жыццёвы і творчы шлях Янкі Брыля.—Мн., 1988.

35. Кісліцына Г. Алесь Разанаў: Праблема мастацкай свядомасці.– Мн., 1996.
36. Лаўшук С. Сучасная беларуская драматургія.–Мн., 1977.
37. Мальдзіс А. Жыццё і ўзнясенне Уладзіміра Караткевіча: Партрэт пісьменніка і чалавека.–Мн., 1990
38. Мікуліч М. Максім Танк і сучасная беларуская лірыка.–Мн., 1994.
39. Мішчанчук М. Ёсць у паэта свой аблог цалінны: Жанрава-стылявая разнастайнасць сучаснай беларус. лірыкі.–Мн., 1992.
40. Смыкоўская В. Творчая канцэпцыя пісьменніка: Задума і яе мастацкае ўвасабленне ў "Палескай хроніцы" І.Мележа.–Мн., 1976.
41. Стральцоў М. Пячатка майстра: Літ.-крытыч. артыкулы, эсэ. – Мн., 1986.
42. Тычына М. Кузьма Чорны: Эвалюцыя мастацкага мыслення. 2-е выд., дап. -- Мн., 1973.
43. Корань Л. Беларуская проза XX стагоддзя: Дынаміка жанравых структур.–Мн., 1996
44. Локун В. Маральна-філасофскія пошукі беларускай ваеннай і гістарычнай прозы: 1950–1960-я гады.–Мн., 1995.
45. Мішчанчук М. Літаратура XX стагоддзя: Спроба пераасэнсавання: Вучэб.-метад. дапам.– Мн., 1996.
46. Навуменка І. Ранні Кузьма Чорны (1923–1929).– Мн., 2000.
47. Сіненка Г. Іван Навуменка. Нарыс творчасці.–Мн., 1981.
48. Усікаў Я. Андрэй Макаёнак: Нарыс жыцця і творчасці.–Мн., 1984.
49. Шаўлоўская М. Беларуская драматургія.–Мн., 1981.
50. Шынкарэнка В. Пад ветразем дабра і прыгажосці: (Жанрава-стылявыя асаблівасці прозы Уладзіміра Караткевіча).–Мн., 1995.

Практычныя заняткі

1. Творчасць Цёткі.

Пытанні:

- эстэтычныя погляды Цёткі. Нацыянальна-патрыятычная накіраванасць творчасці паэткі;
- Цётка і рэвалюцыя 1905–1907 гг.. Зборнікі “Хрэст на свабоду”, “Скрыпка беларуская”. Сімволіка твораў;
- аналіз вершаў “Пад штандарам”, “Суседзям ў няволі”, “Бура ідзе”, “Мора” і інш.;
- проза Цёткі. Аналіз апавяданняў “Міхаська”, “Навагодні ліст”, “Лішняя” і інш.. Праблема нядолі, адзіноцтва, безвыходнасці сітуацый. Экзістэнцыяльныя матывы ;
- аналіз публіцыстычных артыкулаў “Шануйце роднае слова!”, “Аб душы маладзёжы”.

Літаратура

1. Арабей Л. Стану песняй: Жыццё і творчасць Цёткі. Мн., 1990.
2. Багдановіч І. “Дух народу я абняла б...”: Літаратурны партрэт Цёткі (Алаізы Пашкевіч) // Роднае слова. 1996. № 7-8.
3. Быхавец І. “Хачу, арлы, ляцець з вамі”: Штрыхі да партрэта Цёткі // Роднае слова. 1992. № 10.
4. Максімовіч В. Феномен Цёткі // Полымя. 2001. № 6.

Тэсты па творчасці Цёткі

1. Калі і дзе ўпершыню быў пісьменніцай выкарыстаны псеўданім Цётка?
2. Назавіце ранія вершы Цёткі.
3. Назавіце творы перыяду рэвалюцыі 1905–1907 гг.
4. Назавіце вершы перыяду эміграцыі Цёткі.
5. Назавіце апавяданні Цёткі.
6. Ідэя твора “Прысяга над крывавымі разорамі”.
7. Найбольш характэрныя рысы творчай манеры Цёткі.

Творчасць Я. Купалы

– Асаблівасці купалаўскай рамантыкі ў дакастрычніцкі час, яе філасафічнасць. Маштабнасць і сімвалічнасць вобразаў. Сатыра і гумар (вершы “Асёл і навука”, “Мая хата з краю” і інш.).

– Раннія паэмы “Зімою”, “Адплата кахання”, “У піліпаўку”. Раннія паэмы “Курган”, “Бандароўна”, “Маміла льва”.

– Драматычныя паэмы Янкі Купалы “Адвечная песня”, “Сон на кургане”, “На папасе”.

– Драматургія. Камедыя “Паўлінка” – класічны твор беларускай драматургіі. Наватарства Янкі Купалы-камедыёграфа. асноўны канфлікт твора. Галоўныя вобразы. Жанравыя асаблівасці.

Вадэвіль “Прымакі”. Сацыяльна-філасофская драма “Раскіданае гняздо”. Яе асноўны канфлікт, тэма, праблематыка, вобразы.

– Устаноўка на прастату ў паэзіі 30-х гг. Забароненыя і забытыя творы Янкі Купалы: п’еса “Тутэйшыя”, публіцыстыка 1918-1922 гг. Пазітыўная праграма мастака (лірыка, паэма “Яна і я” і інш.). Эвалюцыя паэтычнага эпасу. 6. Лірыка і публіцыстыка Купалы ваеннага часу (“Беларускім партызанам”, “Зноў будзем шчасце мець і волю”, “Партызанскі ўдар”

“Народ-мсцівец” і інш.). Роля і

і інш.). Роля і значэнне творчасці Янкі Купалы ў развіцці беларускай літаратуры.

Літаратура

1. Багдановіч І. Янка Купала і рамантызм. Мн., 1989.

2. Гніламёдаў У. Янка Купала: Новы погляд. Мн., 1995.
3. Івашын В. Філасофская лірыка Янкі Купалы // Роднае слова. 2003. № 5.
4. Казбярук У. Прарок беларускага адраджэння // Палымя. 1993. № 10.
5. Юрэвіч І. Янка Купала: Нарыс жыцця і творчасці. Мн., 1983.
6. Ярош М. Пясняр роднай зямлі: Жыццё і творчасць Янкі Купалы. Мн., 1982.

Творчасць Якуба Коласа

Пытанні:

- асаблівасці паэтычнай вобразнасці дакастрычніцкай лірыкі Якуба Коласа (зборнік “Песні жалбы”);
- аналіз гумарыстычных і сатырычных вершаў паэта, сродкі дасягнення камічнага эфекту (“Каханне”, “Панас гуляе”, “Канстытуцыя”, “Баба і куры” і інш.);
- ідэйная накіраванасць дакастрычніцкай прозы Якуба Коласа. Адлюстраванне жыцця беларускага селяніна, яго побыту, нораваў, звычак, крытыка тагачаснай сацыяльна-палітычнай сістэмы (“Васіль Чурыла”, “Бунт”, “Нёманаў дар”, “Соцкі падвёў”, “Малады дубок” і інш.). Тонкі псіхалагізм твораў.
- алегарычныя апавяданні з цыкла “Кізкі жыцця”, іх своеасаблівасць, філасафічнасць, сувязь з фальклорам.

Літаратура

1. Жураўлёў В. Якуб Колас і паэтыка беларускага рамана. Мн., 1991.
2. Жураўлёў В. На шляху духоўнага самасцвярджэння. Мн., 1995.
3. Навуменка І. Якуб Колас. Мн., 1991.
4. Мушынскі М. Якуб Колас: Летапіс жыцця і творчасці. Мн., 1982.
5. Мішчанчук М., Шпакоўскі І. Беларуская літаратура XX ст.: вучэбна-метадычны дапаможнік. Мн., 2001.

Творчасць М.Багдановіча

- Тэматыка і ідэйны змест лірыкі М. Багдановіча (грамадзянскай, філасофскай, інтымнай, пейзажнай). Эстэтычныя погляды паэта (“Музыка”, “Песняру”, “Мае песні”, “Апокрыф”, “У вёсцы”).
- Урбаністычная тэма ў творчасці М. Багдановіча (цыкл “Места”).
- Аналіз паэм “Максім і Магдалена”, “Страцім-лебядзь”.
- М. Багдановіч - перакладчык, літаратурны крытык і публіцыст (артыкулы “Глыбы і слаі”, “Забыты шлях”, “Беларускае адраджэнне”, “Краса і сіла”, “Памяці Тараса Шаўчэнкі” і інш.).
- Месца і значэнне творчасці М. Багдановіча ў гісторыі беларускай літаратуры.
- Пытанне пра нацыянальны стыль М. Багдановіча і сусветная літаратура.

Літаратура

1. Багдановіч І. Пакліканы адраджэння // Маладосць. 1991. № 11.
2. Зубарэў Л. Максім Багдановіч. Мн., 1989.
3. Конан У. Святло паэзіі і цені жыцця: Лірыка Максіма Багдановіча. Мн., 1991.
4. Міклашэўскі Я. Каханне і смерць, альбо Лёс Максіма Багдановіча. Мн., 1995.
5. Навуменка І. Максім Багдановіч. Мн., 1997.

Тэсты па творчасці і біяграфіі М.Багдановіча

1. Гады жыцця пісьменніка. Месца пахавання.
2. Зборнік М.Багдановіча. Год і месца выдання.
3. Назавіце тэматыку твораў “Вераніка”, “Маладыя гадзі”, “Максім і Магдалена”, “Зімовая дарога”, “Добрай ночы, зара-зараніца!”, “Па-над белым пухам вішняў”.
4. Назавіце вершы М.Багдановіча, якія належаць да гарамадзянскай тэматыкі.
5. З якога твора паэта прыведзены радкі:
 Хоць зернейкі засохшымі былі,
 Усё ж такія жыццёвая іх сіла
 Збудзілася і буйна ўскаласіла
 Парой вясенняй збожжа на раллі.
6. Назавіце вершы, якія ўваходзяць у цыкл “У зачарованым царстве” з кнігі “Вянок” М.Багдановіча.
7. Назавіце крытычныя артыкулы М.Багдановіча.
8. Ідэйны змест апавядання “Апокрыф”.

Творчасць Алеся Гаруна

- тэматыка, праблематыка, вобразы, мастацкія сродкі і асаблівасці паэтычнай творчасці А.Гаруна (зборнік “Матчын дар”);
- аналіз апавяданняў “Пан Шабуневіч”, “Свята”, “У Панаса на сяле”, “Першы снег”, “П’ера і Каламбіна”. Разнастайнасць тэматыкі, выхад пісьменніка за традыцыйныя рамкі нацыянальнай прозы.

Літаратура

1. Гарбінскі Ю. Дар Алеся Гаруна: Ідэйна-эстэтычны аспект мастацкай праграмы пісьменніка // Беларуская мова і літаратура ў школе. 1991. № 11.
2. Казбярук У. Светлай волі значны звон: Творчасць Алеся Гаруна. Мн., 1991.
3. Казбярук У. “Вызваль дух свой, рабскі люд”: Пакутлівы шлях і творчыя здабыткі Алеся Гаруна // Роднае слова. 1997. № 3.
4. Рагойша В. Этапы Алеся Гаруна // Полымя. 1990. № 7.

Творчасць Ядвігіна Ш.

- Жыццёвы і творчы шлях Ядвігіна Ш. Вытокі творчасці.

– Празіаічныя зборнікі пісьменніка: Тэмы, праблемы, гумарыстычная накіраванасць, эвалюцыя светапогляду мастака (зборнікі “Васількі”, “Бярозка”).

– Аналіз апавяданняў “Дуб-дзядуля”, “Бярозка”, “Васількі”, “Вучоны бык”, “З бальнічнага жыцця”, “Гаротная”.

– Маральна-філасофская накіраванасць рамана “Золата”. Праблема чалавечага шчасця. Прыёмы псіхалагічнага раскрыцця вобразаў Васіля Дубінскага і Зосі Стрончык. Нацыянальны каларыт ў творы, напружанасць і дынамічнасць сюжэта.

Літаратура

1. Максімовіч В. Алегарычнае апавяданне Ядвігіна Ш. // Роднае слова. 1998. № 6.

2. Содаль У. Летуценнік з Карпілаўкі // Роднае слова. 1994. № 1.

3. Содаль У. Карпілаўка. Мн. 2001.

4. Содаль У. Вугельчыкі з попелу: Малавядомыя старонкі біяграфіі Ядвігіна Ш. // Роднае слова. 2000. № 2.

5. Ткачова Т. Байка ці апавяданне?: Творчасць Ядвігіна Ш. 1911–1913 гг. // Роднае слова. 2001. № 10.

Творчасць Цішкі Гартнага

– Праблематыка ранніх апавяданняў Ц.Гартнага “Бегунец”, “Спатканне”, “На руінах” і інш.

– Вобраз рабочага ў зборніку “Песні”.

– Тэматыка зборнікаў “Трэскі на хвалях” і “Прысады”. Спраба стварыць вобраз актыўных герояў.

– Тэматычна-жанравае наватарства рамана “Сокі цаліны”. Вобраз прафесійнага рэвалюцыянера. Сюжэт і кампазіцыя. Сучаснае прачытанне твора.

Літаратура

1. Мішчанчук М. Літаратура XX ст.: Спраба пераасэнсавання: Вучэбна-метадычны дапаможнік. Мн., 1996.

2. Мушынская Т. Беларуская літаратура 20-х–40-х гадоў XX ст. Мн., 2000.

3. Тарасюк Л. Мастацкія кірункі і плыні ў беларускай паэзіі 19-га – пачатку 20-га стагоддзя. Мн., 1999.

4. Дасаева Т. Новы герой у рамана Ц.Гартнага “Сокі цаліны” // Бел. мова і літ. у школе. 1985. № 5.

5. Дасаева Т. Песняры працы і змагання // Роднае слова. 1997. № 11.

6. Бероеў Д. Дасягнутае і страчанае // Полымя. 1992. № 3.

Творчасць З. Бядулі

– Асноўныя матывы зборніка “Абразкі”. Аналіз апавяданняў “Тулягі”, “Злодзеі”, “Гора ўдавы Сымоніхі”, “Пяць лыжак заціркі”, “Малыя дрывасекі” і інш.

- Гуманізм пісьменніка. Тэма мастацтва ў творчасці Зм. Бядулі (апавяданні “Велікодныя яйкі”)
- Аповесць “Салавей”. Тры рэдакцыі твора. Тэма мастака і мастацтва, вобразы, сюжэт і кампазіцыя.
- Раман “Язэп Крушынскі”. Мастацкія вартасці і недахопы твора.
- Значэнне творчасці Зм. Бядулі ў гісторыі беларускай літаратуры.

Літаратура

1. Гінтоўт Ф. Як сон маркотны, нежаданы // Полымя. 1989. № 4.
2. Навуменка І. Змітрок Бядуля. Мн., 2004.
3. Кавалёў П. Гартаю памяці старонкі // Маладосць. 1985. № 6.
4. Чыгрынаў І. З душой чулай і паэтычнай. Мн., 1983.

Творчасць М. Гарэцкага

- Чалавек на вайне ў паказе М. Гарэцкага. Апавяданні пра імперыялістычную вайну “Літоўскі хутарок”, “Генерал”, “На этапе”, “Рускі”.
- Кніга пісьменніка “На імперыялістычнай вайне”.
- Гуманізм прозы М. Гарэцкага. Вернутыя творы “Фантазія”, “Апостал”, “Незадача” і інш.
- Месца і значэнне творчасці М. Гарэцкага ў развіцці беларускай літаратуры.

Літаратура

1. Адамовіч А. Брану скарбаў сваіх адчыняю... Мн., 1980.
2. Бугаёў Д. Максім Гарэцкі. Мн., 2002.
3. Голуб Т. У творчай майстэрні класіка. Мн., 2002.
4. Дасаева Т. Летпіс жыцця і творчасці Максіма Гарэцкага. Мн., 1993.
5. Чыгрын І. Паміж былым і будучым: Проза М. Гарэцкага. Мн., 1994.

Творчасць Францішка Аляхновіча

- Асоба Францішка Аляхновіча як драматурга. Рэфармацыя традыцыйнай драмы ў творчасці пісьменніка.
- Аналіз п’есы “На Антокалі”. Асэнсаванне тагачаснага побыту. Увядзенне ў твор сімвалічных фігур, нямых сцэн. Вобразы Вінцэнта і Міхаліны Сліжукоў, іх дачкі Зосі.
- Вобразы рэфлексуючых інтэлігентаў Сымона, Сцяпана, Костуся ў цыкле п’ес пра гарадскога інтэлігента. Філасофска-эстэтычная канцэпцыя Францішка Аляхновіча.
- Біяграфізм кнігі “У кіпцюрах ГПУ”.

Літаратура

1. Бялецкі А. “Як я памру...”: Францішак Аляхновіч: 1833 – 1944 / Вяртанне маўклівае споведзь. Мн., 1994.

2. Галоўка С. Абмен палітвязняў на станцыі Коласава: Перапляценні лёсаў Браніслава Тарашкевіча і Францішка Аляхновіча // Роднае слова. 2001. № 11.

3. Ковель У. Камедыі з мяшчанскага жыцця: Станаўленне Ф.Аляхновіча як драматурга. // Роднае слова. 2001. № 9.

4. Ковель У. Грамадска-гэаграфічная дзейнасць Ф.Аляхновіча 1920 – 1940-х гг.: Фальклорныя п’есы // Роднае слова. 1999. № 3.

5. Максімовіч В. Непазбыўныя цені жыцця: п’еса Ф.Аляхновіча “Цені” ў ракурсе “новай драмы” // Роднае слова. 1997. № 10.

Творчасць М.Чарота

– Пачатак літаратурнай творчасці М.Чарота. Кнігі, паэзіі і прозы пісьменніка. Аналіз раняй лірыкі. Скрызныя вобразы-сімвалы, эмацыянальнасць мовы (вершы “Звон”, “Моладзь”, “Кавалю”, “Гром”, “Два”, “Бунтар”, “Адплата”, №Маладому песняру” і інш.).

– Вершы 30-х гадоў. Эвалюцыя светапогляду паэта, выкарыстанне фальклорных набыткаў, канкрэтызацыя вобразаў.

– Паэтычны эпас М.Чарота. Аналіз паэмы “Бось я на вогнішчы”.

– М.Чарот – драматург.

Літаратура

1. Абабурка М. “Гляджу я ў потнае акно вялікай будучыні...”: Штрыхі творчасці М.Чарота. // Роднае слова. 1996. № 11.

2. Бельскі А. “Ідзі, вясна, красуйся!...”: Вясна ў беларускай паэзіі (Міхась Чарот) // Роднае слова. 1994. № 5.

3. Мішчанчук М. “У сэрца я паранены, вольны птах падстрэлены...”: Паэзія Міхася Чарота з пазіцый сучаснасці // Роднае слова. 1991. № 11.

4. Семяновіч А. Ад вытокаў да сталасці. Мн., 1978.

Творчасць У.Жылкі

– Кніга паэзіі “З палёў Заходняй Беларусі”. Тэматыка, праблематыка, вобразная сістэма твораў.

– Аналіз вершаў “Хараство”, “На ростані”, “Праметэй”, “Меч” і інш.

– Паэзія Ул. Жылкі ў рэчышчы беларускай філасофскай лірыкі.

– Традыцыі М.Багдановіча ў творчасці У.Жылкі. Развіццё паэта класічных форм еўрапейскай паэзіі (рандо, санэты, трыялеты, актавы і інш.).

– Урбаністычная тэма ў паэзіі У.Жылкі.

Літаратура

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

Творчасць У. Дубоўкі

- Духоўны свет героя ў вершах “Імжа, і склізота, і прыкрая золь”, “О, Беларусь, мая шыршына...”, “Я на ўзгорак выходжу круты” і інш.
- Зборнік “Палеская рапсодыя” як паэзія філасофскага роздуму.
- Ул. Дубоўка і беларускі фальклор.
- Проза. Зборнік апавяданняў “Пялёсткі”. Аналіз аповесці “Жоўтая акацыя”.
- Месца і значэнне творчасці Ул. Дубоўкі ў гісторыі беларускай літаратуры.

Літаратура

1. Ароўка М. Абаронца праўды і красы: Адзін дзень з У.Дубоўкам // Роднае слова. 1990. № 7.
2. Бугаёў Д. Уладзімір Дубоўка. Мн., 2005.
3. Ліякумовіч Ц. Песняр Палесся: Уладзімір Дубоўка і яго “Палеская рапсодыя” // Роднае слова. 1995. № 9.
4. Максімовіч В. “Падзел тут неба і зямлі, адсюль да нас і час ліецца...”: Узвышэнская мадэль свету (на прыкладзе паэм У.Дубоўкі) // Роднае слова. 1992. № 7-8.

Тэсты па творчасці У.Дубоўкі

1. Першыя зборнікі паэта.
2. Назва верша, дзе ёсць такія радкі:
О Беларусь, мая шыршына,
Зялёны ліст, чырвоны цвет!
У ветры дзікім – не загінеш,
Чарнобылем не зарасцеш.
3. Сюжэт паэмы “Там, дзе кіпарысы”.
4. Назавіце філасофскія вершы У.Дубоўкі.
5. Паэмы “Кругі”, “І пурпуровых ветразей узвівы”, “Штурмуйце будучыні аванпосты”. Назавіце жанр і паэтычныя алегорыі ў творах.

Творчасць Я. Пушчы

- Эксперымент у творчасці Я.Пушчы (зборнік “Раніца рыкае”)
- Праблема красы ў творчасці Я.Пушчы (эстэтычныя погляды паэта).
- Зборнікі “Песні на руінах”, “Крываваы плакат”.
- Трагічны шлях Радзімы ў паэзіі Я. Пушчы.
- Аналіз паэмы “Цень Консула”.
- Спалучэнне рамантызму жыцця з рэалізмам у яго паэзіі (вітаізм). Я. Пушча і С. Ясенін.

Літаратура

1. Багдановіч І. Паэтычны авангард і багема 1920-х гг.: Творчасць Язэпа Пушчы, Тодара Кляшторнага, Уладзіміра Жылкі і інш. // Роднае слова. 2002. № 4.
2. Дасьо Г. Мастацкая цэласнасць зборніка вершаў Язэпа Пушчы “Vita” // Весці БДПУ. 1995. № 3 (5).
3. Заяц Н. Ясенінскія традыцыі ў творчасці Язэпа Пушчы // Роднае слова. 2002. № 4.
4. Мішчанчук М. “Лепш вольным птахам рэзаць шыр нябёсаў...”: Эвалюцыя творчасці Язэпа Пушчы ў 1920-я гады // Роднае слова. 1991. № 2.

Тэсты па творчасці Я.Пушчы

1. Які тэрмін быў ужыты Я.Пушчам у збоніку “Vita”, каб сказаць чытачу, што чарговае заданне заўтрашняй паэзіі – сінтэз, стройная сугучнасць рамантызму жыцця з яго рэалізмам?
2. Назавіце верш, дзе ёсць такія радкі:
 Вечар асенні, вечар маўклівы
 Песціць, цалуе, песціць каліны.
 Песня зблудзілася, песня у гаі, –
 Зоры ж у высі, зоры мігаюць.
 Срэбрам на лісце, срэбрам на струме, –
 Ёсцюды сугучнасць, усюды так стройна.
3. Назавіце паэмы Я.Пушчы.
4. Вызначце правільную адпаведнасць назвы зборніка Я.Пушчы году яго выдання. Запішыце ў выглядзе злучэнняў лічбаў і літар, напрыклад: 2 Г; 5 А, што азначае 2→Г; 5→А.

1) “Песні на руінах”	а) 1926 г.
2) “Раніца рыкае”	б) 1927 г.
3) “Vita”	в) 1929 г.
4) “Дні вясны”	г) 1930 г.
5) “Крыжаны плакат”	д) 1925 г.

Творчасць М. Зарэцкага

- Аналіз апавяданняў з кнігі “У віры жыцця”, “Пела вясна”, “На чыгунцы”, “Ракавыя жаронцы” і інш. Вобразы змагароў за новы лад, паказ класавага антаганізму, увага да складанай маральна-этычнай праблематыкі ў грамадстве.
- Раман “Сцежкі-дарожкі” – этапны твор М.Зарэцкага. Сувязь рамана з апавяданнямі. Праблематыка і новы герой. Рамантычная накіраванасць твора.
- Раман “Вязьмо” як раскрыццё сацыяльна-гістарычнай сутнасці грамадскіх з’яў часу. Барацьба за калектывізацыю. Маральна-этычная праблема твора.
- М.Зарэцкі – майстар дакладнай псіхалагічнай дэталі. Драматургія М.Зарэцкага

Літаратура

1. Мушынскі М. Нескароны талент: Праўдзівая гісторыя жыцця і творчасці Міхася Зарэцкага. Мн., 1991.
2. Дасаева Т. На хвалі рэвалюцыйнай рамантыкі: Літаратурны партрэт М.Зарэцкага // Бел. мова і літ. у школе. 1991. № 10.
3. Бугаёў Д. Праўда і мужнасць таленту: Выбранае. Мн., 1994.
4. Мушынская Т. “Ён умеў бачыць свайго ўлюбёнага чалавека...”: Міхась Зарэцкі. “Вязьмо” // Роднае слова. 1993. № 8-9.
5. Гібок-Гібкаўскі А. У віры імклівага жыцця: Апавяданні Міхася Зарэцкага // Роднае слова. 1996. № 11.

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ